БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 222(5114)
Вторник
Ноябриин
5
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Колхозно парторганизацинуудай ажалябуулгын шухала программань болбол „колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай“ парти ба правительствын тогтоол болохо байна. Энэ документые колхозник бүхэндэ ойлгуулжа, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэдэг ябадалнуудые богонихон болзор соо зайсуулжа, тэрээгээр колхозуудые бүхэжүүлхэ тушаа шэнэ алхам хэхэ тухай колхозно парторганизацинууд үдэр бүридэ анхаралаа хандуулха ёһотой.

Колхозно партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ

Партийна эхин организаци—большевистскэ партиин үндэһэ һууринь мүн. Тэрэ хадаа үргэн ниитэ ажалшадые партиин хүтэлбэрилхы организацинуудтай холбожо, партийна шиидхэбэринүүдые эдибхитэйгээр хүсэндэнь хүргэдэг байна. Партийна эхин организацинуудаар дамжуулагдажа, парти ба правительствын тогтоол заабаринууд хүдэлмэришэд, колхозно таряашад болон советскэ интеллигентнүүдээр бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэдэг байнабшуу.

Мүнөө советскэ арад хадаа сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан агууехэ программануудые угаа дэбжэлтэтэйгээр бэелүүлжэ байна. Энэ үедэ партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилхы ба өмхидхэхы үүргэнь улам дээдэ хэмжээндэ табигдаха ёһотой болоно. Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ, мүн мүнөө үеын зохеон байгуулалтын сагта колхозно партийна эхин организацинууд хадаа ажахын ба политическэ удхашанартай кампанинуудые хүтэлбэрилхэ ба эмхидхэхэ талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй ба мэргэжэлтэй болоо. Гүрэн түрын удхашанартай хэмжээ-ябуулгануудые зүбөөр шиидхэн бэелүүлдэг колхозно партийна организацинууд олон бии.

Колхозуудай партийна эхин организацинуудай олонхинь ВКП(б)-гэй Уставаар үгтэһэн хүндэтэй ба харюусалгатай эрхээ дүүрэн бэелүүлжэ, колхозойнгоо правленинүүдэй ажал-ябуулгада зүб хиналта шалгалта хэхэ зуураа, эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудые политическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэртэ коммунистическэ нүлөө үзүүлхэ талаар ехэхэн эмхидхэлэй политическэ хүдэлмэри хэһэн ба хэжэшье байна. Колхозно партийна эхин организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд хадаа үргэн ниитэ колхозно таряашадай дунда этигэлтэй ба хүндэтэй болонхой.

Хүдөөгэй коммунистнуудай ехэнхи хубинь өөһэдынгөө түрүү үүргые гансахан бодото ажал хэрэг дээрээ бэелүүлээд, хүдэлмэреэ хизаарлана бэшэ, тэрээнтэй хамта марксизм-ленинизмын сургаалнуудтай, Ленин-Сталинай партиин героическа түүхэтэй гүнзэгыгөөр танилсажа идейно-теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлжэ, колхозникуудые шэнэ илалтанууд тээшэ зоригжуулна.

Областной парторганизациин 19 аймагуудай партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгуулиин суглаанууд боложо һаяхан дүүрэбэ. Энэ суглаанууд хадаа хүдөөгэй коммунистнуудай политическэ ба эмхидхэхы эдибхиин угаа ехээр ургаһан, тэдэнэй идейно-теоретическэ хэмжээнүүдэй дээшэлһэниие эли тодоор харуулба.

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, мүн «Партиин ургалта болон ВКП(б)-дэ шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха хэмжээнүүд тухай» Партиин Центральна Комитедэй тогтоолнуудые үдэр бүриингөө хүдэлмэри дээрэ гарай хүтэлбэри болгожо, колхозуудай партийна эхин организацинууд хадаа колхозуудаа ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ, партиин доторой хүдэлмэриие уг үндэһөөрынь һайжаруулха тушаа горьтой хүдэлмэринүүдые һүүлэй сагта хэжэ байнабшуу.

Закаменай аймагай Утаата-Далайя сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Цыренжаб Порхоев) партийно-политическэ ба агитационно-ойлгуулалмжын хүдэлмэринүүдые колхозникуудайнгаа дунда эршэтэйгээр хэжэ, колхозоо ажахын ба эмхидхэлэй талаар нилээдгүй бүхэжүүлжэ шадаа. Гүрэндэ уялгата еһоор тушаагдаха малажалай продуктнуудые болон таряа талха тушааха түсэбөө саг болзор соонь дүүргээд, хабарай тарилгада дүүрэн хүрэхэ үрһэ хүрэнгэ хааһан байна.

Тус колхоз хадаа адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрынь холо үлүүлэн дүүргээ. Эдэ бүхы амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз республиканска Хүндэлэлэй доскада оруулагдаба. Эндэхи коммунистнуудай олонхинь колхозойнгоо эгээн шиидхэхы участогууд дээрэ хүдэлмэрилхэдөө, үргэн ниитэ колхозникуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар табижа, тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлэгшэд болонхой.

Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Тельманэй ба Сталинай нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай «Пограничник», Кировэй ба Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи партийна эхин организацинууд ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгожо, партийно-эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые нилээдгүй һайнаар табяад, өөһэдынгөө колхозуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулжа шадаһан байха юм.

Мүнөө хүдөөгэй партийна эхин организацинуудай, тэрэнэй коммунистнуудай эгээн түрүүшын үүргэ уялгань юундэ байнаб гэхэдэ, тэдэнэр хадаа гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дары сагаа дүүргэхэ, малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ ябадалые хаа-хаанагүй зогсоохо гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдтэ байна. Ушар иимэһээ колхозно партийна эхин организацинууд болбол партиин доторой хүдэлмэриие, агитационно-ойлгуулалмжын болон партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдые ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэриин еһоор шэнэдхэн табижа, дээрэ хэлэгдэһэн айхабтар харюусалгатай ба тэрээнтэй хамта хүндэтэй үүргэнүүдые партиин айкомуудай үдэр бүриин эдибхитэй туһаламжа доро бэелүүлхэ үүргэтэй.

Партиин хүтэлбэрилхы органуудай, тодорхойлон хэлэхэдэ, ВКП(б)-гэй Обкомой ба айкомуудай шиидхэбэри заабаринуудай, мүн тэрэшэлэн өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые партийна эхин организацинууд саг үргэлжэ шалгахаһаа гадна, эдэ шиидхэбэринүүдые дүүргэдэггүй гэхэ гү, али оборнобшоор ба албан хойрогоор хүдэлмэрилдэг коммунист бүхэниие нюур сахингүйгөөр элирүүлжэ, коммунист бүхэниие большевистскэ хатуужалтайгаар хүмүүжүүлхэ еһотой.

Тэрээнтэй хамта, колхозно үйлэдбэри дээрэ эрхим һайнаар хүдэлмэрилдэг түрүүшүүлэй дундаһаа эгээн шударгуу, эгээн эдибхитэй түрүү хүнүүдые партида абаха, залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхын тулада партийна һуралсалые шангадхаха угаа шухала болоно. Колхозно партийна эхин организацинууд хадаа большевистскэ шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ бүхы хүдэлмэреэ эрид шууд һайжаруулха уялгатай.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн аймпотребсоюзууд

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ хэрэгтэ аймагай потребсоюзууд өөһэдынгөө үүсхэлээр нилээд ехэ хэрэг бүтээжэ ба эмхидхэжэ шадаха байна.

Энэ талаар Сэлэнгын, Баргажанай, Баунтын аймпотребсоюзууд нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Аймпотребсоюзуудай үүсхэлээр загаһабарилгын бригаданууд эмхидхэгдэжэ, үнгэрһэн зунай үедэ загаһа барилгын хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар ябуулһан байна. Сэлэнгын аймпотребсоюз загаһа барилгын гурбадахи кварталай түсэбые 132,9 процент, Баргажанай потребсоюз 118,1 процент, Баунтын потребсоюз 105,5 процент дүүргэбэ.

Гэхэтэй хамта зарим аймагуудта потребсоюзуудай загаһа барилгын бригадануудые эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээнь загаһа барилгын түсэб дүүрээгүй байна. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймпотребсоюз гурбадахи кварталай түсэбые 55,9 процент, Кабанскын аймпотребсоюз 59,7 процент дүүргэһэн байна.

А. Татарников.

Октябриин һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ хабаадагшад өөһэдынгөө уялгануудые дүүргэжэ Агууехэ һайндэрые угтажа байна

★

Мүрысөөнэй ашаар

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө судна заһабарилгын завод Улан-Удын депогой коллективтэй социалистическэ мүрысөөнэй договор баталһан байгаа.

Тус заводой коллектив болбол үнгэрһэн октябрь һарын турша соо ажал хүдэлмэри дээрээ һайн амжалта туйлажа, октябриингаа үйлэдбэриин программые 104,5 процент гүйсэдхэбэ. Гадна, хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлбэд.

Заводой түрүү цех болохо механическа цехын коллектив октябриингаа үйлэдбэриин программые 107 процент дүүргэбэ. Энэ цехын эрхим слесарь нүхэр Мордовский гэгшэ һарынгаа ажалай даалгабариие болзорһоо холо урид, 200 процент гүйсэдхэһэн байха юм.

Дээрэ дурсагдаһан цехын коллективтэй мүрысэжэ ажаллаһан котельнэ цех һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие 102,6 процент дүүргээд, мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө темпээ бури шангадхан хүдэлмэрилнэ.

Үлүүлэн дүүргэнэ

Һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа ажаллаһан махоркын фабрикын коллектив октябриин үйлэдбэриин программые 145,6 процент гүйсэдхэбэ.

„Красный пахарь“ колхозойхид мүрысөөндэ түрүүлбэ

Дубининска загаһанай завод шадарай загаһанай ажалтай колхозууд хабарай, зунай ба намарай үедэ загаһа барилгые өмхитэйгөөр ябуулаа. Энээнэй ашаар заводой ба артельнүүдэй загаһашадай бригаданууд октябриин 25-ай үдэр 1946 оной загаһа барилгын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

«Красный пахарь» артелиин загаһашад Агууехэ Октябрьска революциин һайндэр хүртэр жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ гэһэн уялга үшөө 1946 оной май һарада абаһан юм. Тиин тус колховойхид өөһэдынгөө уялгые дүүргэн, октябриин 24-эй үдэр жэлэйнгээ түсэбые 141,8 процент гүйсэдхэжэ, хэдэн зуун пүүд загаһа түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушааба.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой загаһашадай бригада нүхэр Капустинай хүтэлбэри доро октябриин 25-да жэлэйнгээ түсэбые 119,2 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ.

Мүн тэрэшэлэн, Ворошиловай нэрэмжэтэ «Совет Байкалец», «Прибайкалец», «Байкало-Инкино» артельнүүд загаһа барилгын жэлэй түсэбые 10 һарын турша соо 95—97 процент дүүргээд, мүнөө агууехэ Октябрьска революциин һайндэр хүртэр загаһа тушаалгын жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Мүн үбэлэй үедэ загаһа барилгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һайнаар үнгэргэжэ байна.

Ж. Борисов.

ТҮРҮҮ ШОФЕРНУУД

Зэдын комбинадай хүдэлмэришэд октябрь һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие амжалтайгаар дүүргэбэ.

Автотранспортын таһаг һарынгаа ажал й даалгабариие 107 процент дүүргэжэ, комбинат соогоо хүндэтэй болонхой. Шоферууд Михайлов, Белоусов, Волков гэгшэд өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, һарынгаа даалгабариие 250-300 процент хүртэр дүүргэһэн байна.

★★★

Жэлэй түсэб—108 процент дүүргэбэ

КЯХТА. Куйбышевэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин залуу хүдэлмэришэд Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ойдо зорюулжа, жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые 108,2 процент гүйсэдхэбэ. Тиихэ зуураа, гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулжа, үнэ сэнгыень химдаруулха гэһэн уялганuудые бэе дээрээ даажа абаад, урда урдынхиһаа улам эршэтэйгээр ажаллажа байха юм.

Ж. Базаров

Түрүү зэргэдэ ябана

Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын мебельнэ фабрикынхид Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үйлэдбэринги түсэбые дүүргэхэ талаар жэшээтэ һайн амжалтануудые туйлаба.

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэһэн тус коллективэйхид октябрь һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие 130 процент дүүргэжэ, түрүү предприятинуудай зэргэдэ ябана.

И. Очиров.

Кяхтынхидай уряалые халуунаар дэмжэбэ

ИВОЛГА. „Кожевник“ гэжэ олзоборилгын артелиин комсомольско-залуушуулай бригаданууд Агууехэ Октябриин XXIX жэлэй ойе ажалай гайхамшагта амжалтануудаар угтажа байна.

Артель соогоо үнинэй алдаршаһан комсомолец Михаил Стариковай хүтэлбэрилдэг бригадынхид аймагай ажалшадта олон янзын хүбсаһа хунар эрхим һайн шанартайгаар оёбо. Тэдэнэр оёдолой мэргэжэлые һайнаар шудалжа, ажалайнгаа даалгабариие үдэрһөө үдэртэ үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Тиигэжэ, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые һаяхан абаба.

Тус бригадын түрүү стахановецууд Стариков, Ведерников, Власовский, Зайцева ба бусад Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа, Октябриин 30-ай үдэртэ ажалайнгаа даалгабариие 350—500 процент хүртэр дүүргэһэн байха юм.

Мүн нүхэр Стариковай ударилажа ябаһан бригадатай мүрысэһэн ВЛКСМ-эй член нүхэр Плясина гэгшын бригадын члентүүд баһал ажалай һайн амжалтануудые туйлабад. Энэ нүхэрэй бригадынхид нэгэнтэ бэшэ мүрысөөндэ түрүүлжэ, тус артелиин дирекциин ба партийна организациин зүгһөө шангуудые абаһан байна. Нүхэд Вазисова, Акулов, Бобыцина гэгшэд үдэртөө 2—2,5 нормонуудые үгэжэ, коллектив соогоо суутай комсомолецууд болонхой.

Һаяхан үнгэрһэн коллективэй суглаан дээрэ эдэ комсомолецууд Кяхта городой Куйбышевэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин залуу хүдэлмэришэдэй хандалга бэшэг зүбшэн хэлсээд, энээниие халуунаар дэмжэжэ, Агууехэ Октябрьска революциин һайндэртэ II һарын үйлэдбэриин даалгабариие 120 процент дүүргэхэ, комсомол бүхэн халаанайнгаа даалгабариие 130—150 процент хүртэр дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын уялгануудые абаад, мүнөө тэрэнээ арюунаар дүүргэжэ байнал.

Б. Дансорунов.

Павел Рогалев мүрысөөндэ илаба

Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай баруун ба зүүн фронтнууд дээрэ дайлалдаһан Павел Рогалев гэгшэ Улаан Армиһаа табигдажа ерээд, Мяханай комбинадай консервын цехтэ хүдэлмэришөөр ажаллажа эхилһэн юм.

Дайшалхы габьяагаар алдаршаһан, дайнай хатуу байдалда хатуужаһан боец Павел Рогалев гэгшэ амгалан сагай ажал дээрэ өөрынгөө бүхы шадабари дүршэлые гарган хүдэлмэрилжэ, богонихон сагай турша соо ажалай дүршэлые шудалһан ба түрүү стахановецуудай зэргэдэ гараһан байна.

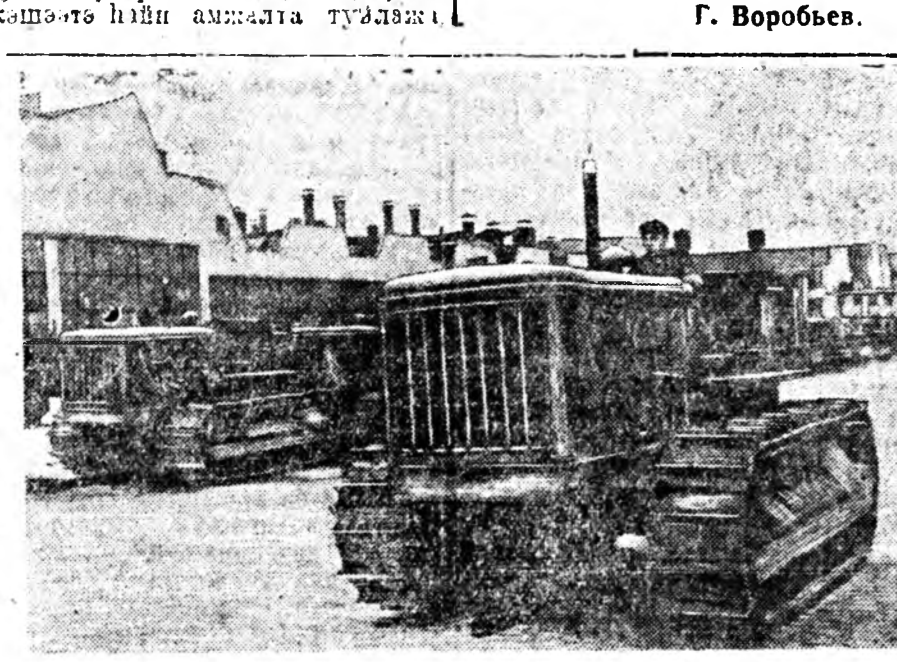
Улан-Удын мяханай комбинадай дирекци ба партийна организаци болбол коммунист Рогалевые эгээл харюусалгатай хүдэлмэридэ тэбжүүлһэн. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадажа, нүхэр Рогалев гэгшэ октябрь һарынгаа даалгабариие 100 процент дүүргэхэ уялга абаһан бэлэй. Тиигээд консервэ үйлэдбэрилдэг цехын хүдэлмэришэдэй дунда нүхэр Рогалев үйлэдбэриин жэшээтэ һайн амжалта туйлажа мүрысөөндэ илажа гараба.

Октябриин 28-ай үдэр мүрысөөнэй дүнгые гаргахада, нүхэр Рогалев һарынгаа даалгабариие 2.0 процент дүүргэһэн байба. Октябриин 29-эй үдэр агууехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулһан стахановска вахтада жагсаха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие 251 процент дүүргэбэ. Тиин, һүүлэй үдэрнүүдтэ нүхэр Рогалев ажалай бүтээсые улам улам дээшэлүүлжэ байна.

Комбинадай коллективэй дунда һүүлэй үдэрнүүдтэ ажалай бүтээсые 300-400 процент дүүргэдэг стахановецуудай тоо улам-улам олошорно. Консервын цехын эрхим хүдэлмэришэн нүхэр Акулов гэгшэ октябрь һарын турша соо хоёр даалгабари дүүргэһэн байгаа һаа, мүнөө ноябриин түрүүшын үдэрнүүдтэ халаан соогоо гурбан даалгабари дүүргэдэг болоо.

Тус цехын коллектив Октябрьска революциин агууехэ һайндэрые ажалай жэшээтэ һайн амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсэжэ, 10 һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэө.

Г. Воробьев.

★

Табанжэлэй түсэб бэелүүлэгдэжэ байна.

Урал дээрэхи Кировскэ завод «С—80» гэжэ маркын тракторнуудые гаргажа эхилбэ. Энэ хадаа 80 мориной хүсэтэй ба дизель-мотортой гусеничнэ трактор мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хашаан соо шэнээр бүтээгдэһэн «С—80» гэжэ тракторые шалгажа байна.

В. Георгиевой фото. (ТАСС-эй фотохронико)

★★

Урал, Сибирь ба Алас Дурнадахи хүдэлмэришэдтэ хубиин байранууд

Урал, Сибирь ба Алас Дурнадахи предприятинуудай ба барилганuудай хүдэлмэришэдые ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые хубиин байрануудаар хангахын тула Цекомбанк тусхай кредит гаргаба.

Цекомбанкын управляющи нүхэр Возяков ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлбэ: Союзай зүүн областьнуудай хүдэлмэришэдтэ ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ 1946—1947 онуудай турша соо 50650 гэр байрануудые барихын тула 1 миллиард түхэриг кредит гаргагдаба. Мүнөө жэл 9210 байрын гэрнүүд баригдаха байна. Гэрнүүдэй барилга хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр һайшаагдаһан типовой проектын еһоор хоер гурбан квартиратай ба кухнитай модон ба шулуун гэрнүүд, квартир бүхэндөө хоер гурбан комнататой хоер квартирна гэрнүүдые барихаар хараалагдана. Иимэ гэрнүүдэй проектнүүдые зохеолгодо архитекторнууд Великалов Щуко, Калиш, Киберг гэгшэд хабаадабад.

Типовой гэрнүүдэй ажахын барилганuудай ба һууринуудай барилганuудай проектнүүдые хэблэлдэ бэлэдхэхэ тухай Министрнүүдэй Соведэй архитектурын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедтэ тусхай даалгабари үгтэһэн байна.

Урал, Сибирь ба Алас Дурнадахи хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд хадаа барилгада хэрэглэгдэхэ зөөриие (ссуданuудые) өөһэдынгөө хүдэлжэ байгаа предприяти болоод барилганuудһаа абаха байна. Предприятинууд хадаа гэрнүүдые тусгаар баталагдаһан проектнуудай еһоор барижа хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэдтэ сэнгыень 10—12 жэл соо түлэхөөр худалдаха байна. Гэрнүүдэй сэн 8-10 мянган түхэригөөр хараалагдана.

Нүүрһэнэй эрхим комбайнын түлөө конкурс

Шулуун нүүрһэ сэбэрлэхэ эрхим комбайнын түлөө нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин Министерствээр соносхогдоһон Бүхэсоюзна конкурсада проектнүүдые абалга дүүрэбэ. Воркут, Караганда, Кузбасс, Донбасс болоод бэшэшье олон газарнуудһаа хамта 50-аад проектнүүд ороһон байна.

Академик А. М. Терпигорев түрүүлэгшэтэй конкурсын жюри байгуулагдаа. Жюриин составта горно машино-бүтээлгын мэргэжэлтэй министерствонүүдэй техническэ управленинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, нүүрһэнэй шэнэ машинануудай проектнүүдые зохеохо гүрэнэй институдуудай директорнүүд болон бусадууд хабаадалсаһан байна.

Тус жюри болбол сугларһан проектнүүдые хаража үзэлгэдэ оробо. Эрхим проектнүүдтэ иимэнүүд шан үгтэхэ гэбэл; 1-дэхи шан 60 мянган түхэриг, хоердохи шан—30 мянган түхэриг, гурбадахи шан—20 мянган түхэриг. 5 һаа 10 мянган түхэриг хүртэр һайшаалай 10 шангууд бии болоно.

Советскэ Союз ба уласхоорондын хани барисаан

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн октябриин 29-эй заседани дээрэ В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэһэн үгэ

Господин түрүүлэгшэ, господинууд делегадууд!

Генеральна секретариин тоосоото элитхэл тушаа болоһон юрэнхы дискуссиин үедэ ямар нэгэн орондо хабаатай тусгаар асуудалнуудай талааршье, мүн уласхоорондын хани барисаанай юрэнхы асуудалнуудай талааршье өөрынгөө һанамжа хэлэхын арга манда үгтэһэн байна. Иигэжэ һанамжануудаа андалдаха яб дал болбол Нэгэдэмэл нацануудай хоорондо бэе бэеэ ойлголсохо байдал тогтоохо хэрэгтэ туһатай байха ёһотой. Тэрэ хадаа туус организациин хүдэлмэриие ба аюулгүйн Совет, социальна ба экономическэ Совет гэхэ мэтэ тэрээнэй бусад шухала шанартай органуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө мүн шухала хэрэгтэй байна. Нэгэдэмэл нацанuудай организаци болбол өөрынгөө ажал-ябуулгануудые һаяхан эхилээд байһан үедөө байна гээшэ. Туус организаци болбол өөрынгөө шэнэ принципүүдые мүнөө һаяхан хэрэглэжэ эхилһэн ба үшөө тиихэдээ, үнгэрэгшэ жэлнүүдэй үеһөө тон ондоо эрхэ байдалда эдэ принципүүдээ хэрэглэжэ эхилһэн гансахан энээн дээрэһээшье тэндэ хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүд зайлашагүй байха ёһотойнь мэдээжэ. Сохом иимэ ушар дээрэһээ Нэгэдэмэл нацануудай ашаг туһада тэрээнэй бии бүхы дутуу дунда зүйлнүүдые абаагүйгөөр орхихогүй, харин эхин үедэнь элэ дутуу дунда зүйлнүүдые элишэлэн гаргажа, элэ зүйлнүүдые саашадаа гаргахагүйн тухай оролдохо хэрэгтэй болоно.

Энэ талаар түрүүшын ээлжээндэ аюулгүйн Совет тушаа хэлэгдэхэ ёһотойнь мэдээжэ, ушарынь хадаа тус Совет болбол бүгэдэниитын амгалан тайбан байдалай ашаг туһые хамгаалха тон шухала асуудалнуудые үдэр бүри хаража үзэхэ байха баатай болодог ба энэ үедэнь тус тусгаар гүрэнүүдэй ашаг туһанууд ба үзэлнүүд үсөөн бэшэ зүрилдэдэг байха юм.

I. Түрүүшын үеын дутуу дунда зүйлнүүд

Испани тухай асуудал ба иранска асуудалые абаад үзэгты. Франкое эсэргүүсэхэ тушаа аюулгүйн Соведтэ, тэрээнһээ бүри урид Генеральна Ассамблейдэ юрэнхы шанартай декларацинуудһаа ондоо юумэн олдоогүй, тиигэд энээнэй тон дутуу байһаниинь мэдээжэ гэжэ Генеральна секретарь эндэ зүй тэмдэглэһэн байна. Нүгөө талаһаа, Франкотой харилсаа холбоо таһалха тухай асуудал абтаагүй байгаабшуу. Тиихэдээ энэ ябадал һубагшалһан зарим нэгэн агууехэ державанууд болбол Европодохи фашизмын аюулта гуламта тушаа бодото ябуулга хэээгүйн түлөөдөө моральна харюусалга бэелээ даажа абаа гээшэ. Иранска асуудал гээд эрэхэдэ, договорой ёһоор тэндэ байһан зарим нэгэн советскэ сэрэгэй частьнуудай байха болзортой холбогдон гараһан асуудал мүн байна. Теэд, энэ сэрэгэй частьнууд болтолоо иранска газар дээрэһээ гаража ошоһон ба советскэ болон иранск хоёр правительствонууд энэ асуудалые хэлсэхэ зүйлһөө болюулна гэһэн эрилтэ табяадшье байха дань, аюулгүйн Совет болбол энэ асуудалые орхихогүй гэжэ тогтоогоод. СССР тушаа огто үндэһэ баримтагүй ба зөб сэхэ дурагүй позици эзэлһэн байха юм.

Аюулгүйн Совет болбол иимэ ябадал гаргахадаа аллар хүндые бууруулангүй байжа шадахагүй ехэхэн будуулиг эндүүрэл хэһэн байна.

Мүнөө профессиональна союзуудай Бүхэдэлхэйн федераци тухай хэлэе. Хэрбээ Нэгэдэмэл нацанууд болбол һүүлэй жэлнүүдтэ байгуулагдаһан олон тоото оронуудай хэлэн арбаад миллион хүдэлмэришэдые хабаадуулһан профессиональна союзууд ба уласхоорондын организацитай хани холбоо байгуулаа һаань, энэнь хүсэд һайшаагдама хэрэг байха байгаа гэжэ һанагдамаар байна. Илангаяа энэ хани барисаан социальна ба экономическа Соведтэ шухала хэрэгтэй байна, ушарынь хадаа энэ Совет болбол профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федераци мэтэ иимэ олон түмэнэй демократическа организацинууд ба дэмжэлгэдэ түлгалдагагүй юм һаа өөрынгөө хэрэг ябуулгын амжалтые хангажа шадахагүй байна. Теэд, үнэн хэрэг дээрээ тон ондоо байдалые хаража байнабди. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федераци болбол мүнөө хүртэрөө социальна ба экономическа Соведэй үдэр бүриин хүдэлмэридэ хабадуулагдаагүй байна. Тэрээнһээ байтагай, олондо мэдэгдэһэн автомобильна клубуудай уласхоорондын ассоциаци шэнги, хуурай фруктнуудые жэжээр наймаалха национальна ассоциаци гэхэ мэтэнүүдтэл абтаалаар социальна ба экономическа Соведтэ оролсохо түлөөлэлгын эрхэ байлал профсоюзай федерацида үгтэһэниинь зөб гээшэ гү? Демократизмын эгээл юрын ёһо гуримда таарахагүй иимэ байдалые мүнөө эндэ заһаха саг ерээ бэшэ гү? Үгышье һаа, господинууд, харгалзалгын уласхоорондын системые байгуулха тухай асуудалай бодото байдал тушаа анхаралаа хандуулаад үзэгты. Харгалзалгын Соведые байгуулха хэрэгые хэн нэгэн хүн зорюута хойшо татажа байна гэжэ һанахаар байна. Теэд Великобританиин, Францин, Бельгиин, Австралиин, Шэнэ Зеландиин, Урда-Африканска Союзай мандат доро байгаа территоринууд дээрэ ажаһуудаг арад зоной байдалые һайжаруулан хүнгэлхэ тухай һанаагаа зобохо ёһотой ба өөрынгөө захиргаа байгуулха, бэеэ даанги байдал тогтоохо тээшэ тэдэнэй хүгжэлгэдэ туһалха ёһотой байгаа. Харгалзалгын Соведые бүхэли хоёр жэл соо байгуулжа шадахагүй байһаараа манай организациин нэрэ хүндэнь хухаржа байна бэшэ аал? Палестина ба Танганайка, Того ба Шэнэ Гвинея гэхэ мэтэ оронуудай мандадуудые өөрынгөө гарта бүхөөр барижа байһан оронууд энэ талаар үшөө нэгэшье алхам хээгүй, хангалтагүй проектнүүд ба удхагатай декларацинуудые бэшэхэ ябадалаараа мүнөө дээрээ хизаарлаад байна. Тэрээнһээ байтагай, Урда-Африканска Союзай правительство болбол улам саашаа ошожо, баруун урдахи Африкада тэрээнэй өөрынь захиргаае ба бэеэ даанги байдалые бэлэдхэхэ тушаа хэмжээ-ябуулгануудые эхилхынээ оронд, харин эдэ территоринуудые аннексировалан абаха ябадалаа һайшаалгаха гэһэн эрилтэ табяад байна гээшэ, теэд энэ ябадал хадаа Нэгэдэмэл нацануудай Уставта тон харша байхань хүн бүхэндэ элитэ. Энээнтэй холбогдуулан Инди тухай дурдаха байнаб. Инди хадаа Нэгэдэмэл нацануудай член мүн ба тиимэлэ, Уставай ёһоор Англидаал адли бэеэ даанги, адли тэгшэ эрхэтэй гүрэн мүн байха ёһотой байгаа. Гэбэшье эндэ, Генеральна Ассамблей дээрэ маниие дэмжэглыт манда туһалыт гэһэн тэрээнэй гэнүүдые таанар дуулаа бэшэ гүт? Элэ бүхэниие дуулангүй, тулии үлэжэ болохогүй, Индиин үнэн зөб эрилгые мэдэрхэ саг болоо.

Баһа нэгэ жэшээ абаад үзэгты. Мүн энэшэлэн Голланди оолбол Индонезиин арадуудай үнэн зөб эрилтэнүүдые мэдэрхэ ёһотой байна. Би мүнөө Греци тухай хэлэхэгүйб. Теэд британска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй туһаламжые греческэ фашистнууд ба ашаглажа, айхабтараар үлүү гаража байһан ябадалые һанаа амгаланаар хаража болохогүй байна.

Хоёр һарын урда тээ советскэ түлөөлэгшэ болбол аюулгүйн Соведтэ иимэ дурадхал оруулһан байна гэбэл: „Нэгэдэмэл нацануудай организациин член гүрэнүүдые хоёр долоон хоногой болзор соо аюулгүйн Соведтэ иимэнүүд мэдээнүүдые үгэхые уялгалха: 1) урдань дайсанай территори байһан газарнуудһаа галуур Нэгэдэмэл нацануудай территориин ямар пунктнуудта гү, али ямар ондоо гүрэнүүд дээрэ, бусад Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүд хэды шэнээн байралжа байнаб; 2) дээрэ дурсагдагша территоринуудай ямар пунктнуудта Нэгэдэмэл нацануудай организациин член болохо бусад гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ харьяатай авиационно ба далайн базанууд бииб, тэдэнэй гарнизонуудта хэды хүн байдаг бэ; 3) нэгэдэхи ба хоёрдохи параграфуудта заагдаһан мэдээнүүд 1946 оной августын 1-нэ байһан байдалаар үгтэхэ ёһотой“.

Аюулгүйн Совет иимэ мэдээнүүдые абаха ёһотой байһаниинь дүүрэн ойлгосотой гэжэ һанагдамаар байна, теэдшье Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүд өөрынгөө ороной газаа таладаа, дайсанай бэшэ территори дээрэ байха ба тэрэ газарнуудта эзэмдэлгын журам байгуулаад байха ушар болбол бүхэдэлхэйн арадуудай ба олониигын һанаа сэдьхэлдэ мүнөөшье ехэхэн зобожо түрүүлжэ байһан тухай хэлэһэнэй хэрэг юуб.

Энэ ушарта ямар байдал гараһан тушаа, господинууд хараад үзэгты.

Уставай 43-дахи статья дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, сэрэгэй штабай комитет болбол уласхоорондын энхэ амгалан ба аюулгүй байдалые хамгаалхын түлөө Нэгэдэмэл нацануудай организациин членүүдэй аюулгүйн Соведэй мэдэлдэ үгэхэ ёһотой зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай асуудалые шэнжэлжэ эхилээд байна. Энээнтэй холбоолдуулан аюулгүйн Совет болбол бодото байдал тухай, түсэхэлэн хэлэбэл, мүнөө үедэ Нэгэдэмэл нацануудай ямар зэбсэгтэ хүсэнүүд өөрынгөө гүрэнһөө газаа таладаа, хаана байһан тухай мэдэжэ байха ёһотой болоно. Иимэ мэдээнүүдые үгэхэ ябадал болбол Нэгэдэмэл нацануудай бултанайнь уялга мүн байха ёһотой. Өөрынгөө ээлжээндэ Советскэ Союз болбол иимэ мэдээнүүдые аюулгүйн Соведтэ үгэхөөр бэлэн би. Нэгэдэмэл нацануудай организациин ямар нэгэн ондоо член иимэ мэдээ үгэхэһөө арсаха ямаршье үндэһэ шалтагаан байхагүй гэжэ гоолоно.

Нээрээшье, аюулгүйн Соведтэ иимэ мэдээнүүдые үгэхэһөө арсаха ямар шалтагаанууд байжа болохоб? Ямар ушар дээрэһээ манай хэн нэгэн энэ асуудалай талаар бодото байдалаа Нэгэдэмэл нацануудһаа нюуха ёһотойб? Устав дотор бэшэглэһэн тогтоолнуудые дүүргэхын түлөө шухала хэрэгтэй мэдээнүүдые тэдэнһээ аюулгүйн Соведэй эрижэ байхадань, Нэгэдэмэл нацануудай правительствонууд нээрээшье юун һээ айха гээшэб? Өөрынгөө зүгһөө, Советскэ Союзай правительство болбол энэ асуудалай талаар байгаа бодото байдалаа бусад Нэгэдэмэл нацануудһаа нюуха ба энэ гээрээ аюулгүйн Соведтэ өөрынгөө уялга дүүргэхэ ябадалдань һаад хэхэ ямаршье үндэһэ шалтагаан олодоггүй байна.

Гэбэшье, Советскэ Союзай дурадхал аюулгүйн Совет дээрэ тогтоон абтаагүй байха юм, ушарынь хадаа Великобританиин ба Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэд, тэрээн нэй хамта зарим бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ эсэргүүсэжэ ороһон байгаа. Энэ шухала асуудал аюулгүйн Совет дээрэ хойшо татагдан орхигдоһон байна. Гэбэшье, энэ асуудалай талаар үгээ ойлголсожо шадаха бэзэбди, энэ хэрэгые бидэнэй нэгэ газарһаань урагшань түлхижэ шадаха бэзэбди гэжэ Советскэ правительство найдаха байна. Генеральна Ассамблей болбол энэ асуудалай талаар өөрынгөө хүндэтэ үгые хэлэхэ ёһотой байна.

Испанска асуудал тушаа, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерацида тогтоохо хани харилсаан тушаа, харгалзалга тухай асуудал тушаа, юрэ мүнөө хүртэр зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан бусад асуудалнууд тушаа минии эндэ харуулһан баримтанууд болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин ба тэрээнэй зарим органуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүд бии байһаниие гэршэлнэ. Иимэ жэшээнүүдые бүришье олон болгожо болохо байгаа. Илангаяа аюулгүйн Совет тушаа тиигэжэ хэлэхэ хэрэгтэй, теэд тэрээнэй хүдэлмэриин дутуу дунда зүйлнүүдые „вето“ гэдэгые хэрэглэхэ тухай асуудалда абаашахые эндүүрэлээр хүсэдэг байна. Энэ асуудал тушаа гаргаһан шуугиан нэрьеэн болбол, хараанииинь, Нэгэдэмэл нацануудай организациин хэрэг ябуулгануудта бии байгаа эгээл ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдһээ манай анхаралые алгасуулхын түлөө, энэ аргаар бүхы гэмые үбшэн тархиһаа элүүр тархида ашахын түлөө хэрэгтэй болоһон байгаа гээшэ. Теэд, энэ хэрэгынь бүтэхэгүй бэзэ гэжэ найдаха байнабди.

II. Уласхоорондын политикада хоер үзэл һаналнуудай тэмсэл

Генеральна Ассамблей болбол, ягаашье хадаа, мүнөө үеын уласхоорондын харилсаанай хүгжэлтын гол шугамай хажуугаар үнгэржэ гарахын түлөө суглараа бэшэ.

Мүнөө үедэ уласхоорондын хани барисаан хайшаа хүгжэжэ байна гээшэб гэһэн асуудал маниие тон гүрүүндэ һонирхуулха байна. Энэ шэнэ организаци болбол арадуудай эб найрамдал ба аюулгүйн түлөө байгуулагдаһан уласхоорондын хани барисаанда ёһотой туһа хүргэнэ гү? Бидэнэр зөб замаар ябажа байна гүбди,—гол асуудал иимэ байна.

Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол дэлхэйн хоердохи дайнай гал соо байгуулагдаһан юм. Туус организаци болбол манай ниитэ дайсантай болоһон тэмсэлдэ өөрынгөө мүр дээрэ эгээ гол хүндэ хүшэрынь абажа гараһан ба дайнай һүүлээр эб найрамдалые ба аюулгүйн байдалые хамгаалжа шадаха уласхоорондын организациие байгуулха гэжэ эрмэлзэһэн Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Советскэ Союзай оройлжо байгаа антигитлеровскэ коалицяар байгуулагдаһан байна. Тэрэ үедэ, үнгэрһэн сагай ехэхэн туршалга һургаалнуудые, тон түрүүн, Лигэ нациин хүсэгүй байһан ба унажа налаһан олондо мэдээжэ фактнуудые хараадаа абаха шухала. Лигэ нациин буурай байдал ба эндүүрэлнүүдые дахин дабтахагүй, тэрээнэй гол дутуу дунда зүйлнүүдһээ сүлөө байха—иимэ организациие байгуулха шухала гэжэ тоологдодог байгаа.

Лигэ нациин гол принцип болбол тогтоол абахадаа тэрээнэй бүхы членүүдэй нэгэн һаналтай байха журам мүн байһан юм. Энэ ушар болбол Лигэ нациие хүсэгүй болгоһон байгаа, ушарынь хадаа өөрынгөө ашаг бодоһон тус Лигын нэгэн член хараалагдаһан шиидхэбэринүүдые хойшо татаха гү, али сэхэ унагааха арга шадабаритай байһан юм. Тус Лигэ болбол Лигын членүүдэй состав сооһоо өөртөө ямаршье сагта туһалагшые оложо шадаха байһан агрессивнэ державын урдаһаа хэмжээ абаха шадалгүй байгааһан юм.

Нэгэдэмэл нацануудай Устав болбол шиидхэбэринүүдые абалгын талаар шэнэ журам тогтооһон байна. Генеральна Ассамблеи болбол өөрынгөө шухала удхашанартай тогтоолнуудые абахатаа гурбанай хоёр голосой олонхёор абаха ёһотой гэжэ мүнөө тогтоогдонхой. Эб найрамдалта байдалые хангахын талаар ба агрессорто эсэргүү хэмжээ абахын талаар гол ехэ харюусалгатай аюулгүйн Соведые абаад үзэбэл, аюулгүйн Соведтэ иимэ шухала асуудалнуудай талаар шиидхэбэри гаргахын түлөө аюулгүйн Соведэй 11 членүүдэй 7-һоо үсөөн бэшэ олонхинь шухала байхаһаа гадна, Америкын Холбоото Штадууд, Великобритани, Советскэ Союз, Франци ба Хитад гэһэн агууехэ державанууд заабол нэгэн һаналтай байхые хараална, теэд эдэ державануудай нэгэн һанал болбол Нэгэдэмэл нацануудай ашаг туһые бүхы дээрэнь аршалжа байһанай удхатай байна.

Агууехэ державануудай нэгэн һаналгай байха принцип болбол гэнтын ушараар тогтоон абгаа бэшэ, харин үни удаан ба бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлдэ абтаһан байна. Энэ принципые мэдэрэн зүбшөөһэн ушар болбол гаража болохо шэнэ агрессида эсэргүүсэхэ асуудалай талаар агууехэ державануудай нэгэн һаналтай ба нэгэн хамтын ябуулгатай байхые хангаха гэһэн Нэгэдэмэл нацануудай ниитын эрмэлзэлгэ бэелүүлэгдэһэниинь элигэ байна.

Амгалан тайбан ба аюулгүй байдалые хамгаалха талаар һаналнэгэдэлэй хэмжээ-ябуулгануудые абаха гэһэн иимэ эрмэлзэлгэ дэлхэйн хоёрдохи дайн хүртэр агууехэ державанудта байгаагүй,—энэ ушар болбол бүхы хүн түрэлтэндэ айхабтар ехэ аюул зоблон мүн байһан юм. Америкын Холбоото Штадууд болбол ехэ харгыһаа хажуу талада байһан юм гэжэ хэлэхэдэ болоно.

Лигын гол державанууд болбол Советскэ Союз тушаа тон наагуугүй бодолтой, тон реакционно политика ябуулжа байдаг һэн. Дайнай хэсүү хүндэ зоблон үзөөд байхадаа; агууехэ баруун державануудай правительствонууд болбол дайнай үедэ хамтын дайсанда эсэргүү нэгэдэмэл ябуулга эрхилхэ хэрэгтэй, дайнай һүүлэй үеын зорилгонуудые шиидхэхын түлөө иимэ уласхоорондын организациие байгуулха хэрэгтэй, энэ организаци дотор өөһэдыгөө тойруулан бүхы демократическа гүрэнүүдые нэгэдүүлһэн агууехэ оронуудай дайнай үедэ тодорон гараһан нэгэн һаналгай байха прогрессивнэ принципые баримталха хэрэгтэй гэһэн бата һаналда ерэһэн байгаа. Энээн дээрэһээ харахада, амгалан тайбан ба аюулгүй байдалые хамгаалха асуудалнуудта агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принцип болбол тон гүнзэгы үндэһэтэй байна. Нэгэдэмэл нацанууд болбол бүхы, ехэ ба бага, эб найрамдалта гүрэнүүдэй ашаг туһые үлэмжэ ехэ найдамтайгаар хамгаалха гэһэн эрмэлзэлгые баримталжа, энэ принципые һайшаан абаһан байгаа.

Һүүлэй үедэ энэ принципые тоохо баримталха ябадалда эсэргүү үргэн кампани ябуулагдажа эхилһэн байна. Энэ принцип тухай хаа-гай һарюугаар хэлэхын түлөө юун хэгдэнэгүйб, тэрэ зуура агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха шухала тухай асуудалые али болохоор балардуулан аюулгүйн Соведтэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ голосовалха журамай тусгаар асуудал болохо „вето“ гэдэгээр ходо һонирходог байна. Аюулгүйн Соведтэ шиидхэбэри тогтоон абахатаа агууехэ табан державануудай хэн нэгэн тус шиидхэбэриие амгалан тайбан ба уласхоорондын аюулгүй байдалые хамгаалха талаар таарамжагүй гэжэ тоолоод, энэ тогтоолые абхуулхагүй гэһэн эрхэдэнь ондоогоор хэлэхэдэ вегодэ эсэргүү энэ кампани ямар удхашанартайб. Агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принципые буруушаан болюулха ябадал юундэ хүргэхэб?

Иимэ ябадалай үрэнүүдые уридшалан харахада бэрхэтэй бэшэ. Шиидхэбэринүүдые абахадаа бүхы членүүдэй нэгэн һанал эридэг, нэрээ хухаржа һалаһан Лигэ нацида гэдэргээ бусахые хэншье мүнөө дурадхахагүй байна. Тиимэлэ энэ принципые болюулжа, юрын олонхи голосоор тогтоол абаха тиимэ журамые баалхахын түлөө энэ ябадал хэрэглэхэ хүсэлэнтэй гээшэ. Уласхоорондын организацида иигэжэ тогтоол абаха журамые эгээ демократична журам гэшэ гэжэ харуулха һанаатай хүнүүдшье бии. Тиихэдээ уласхоорондын организацида Гондурасай голосые Холбоото Штадуудай голостой адли болгохо гү, али Гаитиин голосые 16 республиканудай союз болохо Советскэ Союзай голостой адли болгоо һаа—энэ хадаа бүгэдэниитын һайшаал абама эгээ эрсим демократизм болохо шааги бологто.

Теэд иимэ ёһотой „демократизмые“ зүбшэн хэлсэжэ үзэхын түлөө үгэшье хэлэһэнэй хэрэгтүй байхань мэдээжэ.

Тиигэбэшье энэ хадаа „ветотэй“ тэмсэхэ гэһэн туг доро ябуулагдажа байгаа кампаниин хажуугаар мини үнгэрхэ гэһэн хэрэг бэшэ. Энэ кампаниие гэнтын ушараар гараһан жэжэ хэрэг гэжэ гансал холо харагагүй хүнүүд тоолохо байна. Тус кампани болбол Советскэ Союзда эсэргүү шэнжэтэй болоод байһан ушарые баһа хайхарангүй гаража ошоо гээшэ тон хонгор ябадал болохо байна. Энэ хэрэг дээрэ ёһотой шуняхай реакционернууд мүнөө гараа дулаасуулдаг болоһониие харахагүй һохор түрэһэн хүнүүд манай дунда үгы. Мүнөө болжо байгаа дискусси хадаа мүнөө үедэ уласхоорондын байдалда бии байгаа эсэргүү зүрюу зүрилдөөнүүд ба гол политическэ тенденцинууд тухай сэхэ хэлэхын зайлашагүй болгоно гэжэ би тоолнуб. Нэгэдэмэл нацануудай организаци соо тэрээнэй хүдэлмэриин гол шэглэлдэ өөрынгөө нүлөө байгуулхын түлөө хоер гол тенденцинууд хоорондоо тэмсэжэ байна. Тэдэнэй нэгэн хадаа Нэгэдэмэл нацануудай гол үндэһэ һуурииие ба тэрээнэй үндэһэ һуурида табигдаһан принципүүдые хүндэлхэ ябадалые өөрынгөө түлгүүри гэжэ харадаг байна. Харин нүгөө талань, Нэгэдэмэл нацануудай организациин түлгалжа байгаа фундаментые доһолгохо ба иимэ шэглэл баримталдаг этигээтэ замынь сэбэрлэжэ үгэхэ гэһэн зорилготой байна. Мүнөө эдэ һүүлшын этигээдүүдэй зүгһөө сэб сэхэ ба мүн хажуу талаһаа тойрон добтолхо гэһэн элдэб ашанууд гаража байна.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин хайшан гэжэ бии болоһониие бидэнэр үшөө һайн һанажа ябанабди. Энэ организаци болбол эхин түрүүнһээ хойшо демократическа хани барисаанай үзэлөөр набтаруулагдаһан байгаа бэлэй. Энэ хэрэгтэ Америкын Холбоото Штадуудай ямар шухала үүргэ дүүргэһэниинь мүн мэдээжэ. Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол бүхы эб найрамдалта гүрэнүүдэй ашаг туһада үлэмжэ һайнаар таараха, ехэ ба бага оронуудай уласхоорондын бодото хани барисаа байгуулхын түлөө эмхидхэгдэһэн байна. Энээнэй түлөө тон түрүүн агууехэ державануудай нэгэдэмэл һаналтай ябуулгануудые хангаха хэрэгтэй байһаниинь эхин түрүүнһээ эли тодо байһан юм. Амгалан тайбанай ба аюулгүйн байдалай ашаг туһада элдэб ондо ондоо ниигэ-политическэ системэнүүдтэй гүрэнүүдэй оролдолго хүсэлэнүүд нэгэдүүлэглэхэ ёһотой—иимэ уласхоорондын хани барисаае байгуулхын хэрэг болохо байна гэжэ тэрэ үедэ мүнөөнэйхиһөө дутуу бэшэ мэдэгдэжэ байһан юм

Тон ондо ондоо олониитын журам байгуулалтатай гүрэнүүд болбол тон шухала удхашанартай нэгэн хамтын ашаг туһатай байдаг ба бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгтэ оролсонгүйгөөр гансал сугтаа ябуулһан оролдолгоороо энэ хамтынгаа ашаг туһые аршалжа шадаха байдаг гэжэ үнгэрэгшэ дайн илангаяа һайнаар харуулһан байна. Энэ ушарые Холбоото Штадуудшье, Великобританишье, Советскэ Союзшье һайн мэдэжэ байгаа. Хэнэйшье мэдэхээр, эдэ оронууд ба тэдэнэй союзнигууд хоорондоо үргэн ехэ харилсаа туһаламжа үзүүлэлсэжэ, өөрынгөө дайшалхы хүсэлнүүдые нэгэн һаналаар ябуулһанай ашаар эдэ союзнигууд хадаа дайн сэрэгые илалтата түгэлдэрөөр дүүргэжэ, агууехэ ашаг урэ олоһон байна.

Советскэ Союз болбол иимэ уласхоорондын хани барисаанай принципые урданайхидаал адляар баримталһаар байдаг ба энэ талаар амжалта туйлахын түлөө өөрынгөө хүсэ шадал гамнахагүй байна. Иимэдэ СССР болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациие хүндэлхын талаар хазагайрашагүй бата байдаг ба тэрээнэй Уставые үнэн сэхээр, зүгшэлэн сахиха шухала гэжэ тоолодог байна. Иимэ уласхоорондын хани барисаанай ёһотой амжалтанууд хэзээ гараха юм гэбэл, хэрбээ бусад державанудшье энэ замаар ябахаар бэлэн байһанаа үнэн хэрэг дээрэ харуулдаг юм һаань, иимэ үрэнүүд гараха байһаниинь мэдээжэ.

Иимэ уласхоорондын хани барисаанай принципүүдые зүбшөөн тоохо ябадал болбол тон гүнзэгы удхашанартай юм. Энээндэ бүгэдэниигын эб найрамдал туйлаха гэһэн бата зориг ба гүрэнүүд ба

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

Советскэ Союз ба уласхоорондын хани барисаан

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн октябриин 29-эй заседани дээрэ В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэһэн үгэ

(Үргэлжэлэл).

...нэй системэнүүдэй дунда ...льно-экономическа талаар ...агалая мүрысөө хэхээр бэ... ...баһан ябадал хэрэгдэнэ.

...етскэ Союз гээд ерэхэдэ ...дай хоорондын эб найрам... ...тэдэнэй хоорондын ашаа ... мүрысөөн болбол ехэ ба ...гүрэнүүдэй хоорондо үлэмжэ ...ба эбтэй хани харилсаае... ...эз ойлголсохо ябадалые хүг... ...н арга олгохо тула манай ...аша туһануудта дүүрэ... ...таарахая байна гэһэн тушаа ...арадай этигэхэгүй ба худ... ...абадал огто үгы.

...хоорондын хани харилсаа... ...хүгжэлтые иимэр табиха ...болбол бүхы эб найрам... ...оронуудай аша туһада мүн ...гэжэ бидэнэр бата мэдэ... ...Энэ ябадал хадаа өөрын... ...гүрэнэй доторой хүсэндэ ...эгүй, уласхоорондын хани ...ан ба мүрысөөнэй эб най... ...та замда этигэдэггүй, бу... ...радуудые дайлан абаха, эзэр... ...ба эксплуатацилха түсэбүү... ...һайшаадаг иимэл правитель... ...хараада тааража шадаха... ...байна.

...иһье мэдэхээр, түүхын ...алнуудые тус гүрэнэй бодото ...туһада таарана гэжэ заримдаа ...абтадаггүй байха юм. Импе... ...листическэ Германиин һанда... ...налта ба империалистическэ ...ын һарнин унилга болбол ...дээрэ эзэрхэг байдалые ...лан абаха гэһэн һанал бо... ...удай аюултай ба ухаалтай ...ние дүүрэн ойлгосотойгоор ...һан гэршэ баримта болохо ...айхабтар хомхой империа... ...уудта дүүрэн һургаал боложо ...гэжэ бидэнэр бата най... ...шадахагүй байнабди. ушарынь ...хадаа, хэнэйшье мэдэхээр, ...ябадал болбол империализ... ...тотой бодото удхашарынь ...байна. Зарим нэгэн нюуса ...гүй сахэ мэдүүлгэнүүд дээ... ...хараад үзэхэдэ, мүнөөнэй, ...һүүлэй шэнэ эрхэ байдал ...зарим нэгэн оронууд, дэлхэйе ...эзэлхын түлөө ушаргүй ...агрессив хэжэ шадаха б... ...аюултай сэрэгэй ябадал ...не үүсхэжэ болохо иимэ аг... ...вне империалистическэ этэ... ...дай нүлөөнүүд шангадаж... ...ябадалые бидэнэр анхарал... ...ха ёһотой байнабди. Энэ мэ... ...империалистнуудай абаралш... ...хадаа Черчилль мүн байна, ...эй һаналые дахадаг хүнүү... ...даашье, Холбоото Штадууд... ...е бии.

...стэй ошоходоо гансал ха... ...хабшалта ба хүсэрхэлэй ...гарама методта этигэдэг эдэ ...риалистическэ этэгээдүүдэй ...соо уласхоорондын хани ба... ...ай бодото принципүүд огто ...одоггүйнь мэдээжэ. Тэдэнэй ...гөө удхашанараар тон ондоо. ...гүй реакционно үзэлые б... ...адаг байна. Дэлхэй дээрэ ...эг байдал дайшалан абаха ...эдэ этэгээдүүдэй баримта ...уласхоорондын хани бари... ...ба олониитын системэнүүдэй ...охи эб найрамдалга мүры... ...баримтада тон эсэргүү ...байһаниие бидэнэр тэмдэг... ...ёһотойбди Энэ империалис... ...гүнзэгы реакционно ба... ...е дахагшад болбол өөрынгөө ...сионистска түсэбүүдые бэе... ...ябадалда Советскэ Союзые ...тэ түбэг гээшэ гэжэ хара ...рые мүн тоогоо абаха ёһо... ...байнабди. Тэдэнэр болбол Со... ...Союзда хүсэгүй хоро шара... ...һан дээрэһээ хамаг нохой ...е гэнжэһээнь табихаар бэ... ...байна.

...дэ, уласхоорондын харил... ...хүгжэлтэдэ хоёр ондоо ...үү зүрюу үзэл һаналнууд ...ние бидэнэр тодоор аба... ...байди. Уласхоорондын ёһотой ...барисаае бэхижүүлхэ, эн ...барисаанай ба мүрысөөнэй ...нуудые бүхы талааршь ...үүлхэ гэһэн үзэл һанал бол... ...Нэгэдэмэл нацануудай орга... ...ида баталагдаһан агуүехэ ...жавануудай нэгэн һаналтай ...принципгэ дүүрэн таарах... ...ынь,—нүгөө талаһаа, дэл... ...дээрэ эзэрхэг байдалые дай... ...абаха, тэрээн дээрэһээ эко... ...ба агрессидэ эрмэлзэхэ нү... ...баримтын дээрэ дуратагдаг ...ые заншалынь үлөөхэ ябадал... ...рамжатай бэшэ бйлаа ту... ...лажа мэдэхэнь хүнгэн хя... ...байна. Эдэ хоёр һанал барим... ...удай зүришэлдөөн ба тэмсэ... ...мүнөө үедэ ахин шатада ...гэжэ хэлэхэдэ болоно, тэ... ...хадаа Нэгэдэмэл нацануу... ...организацида эбдэрэл оруул... ...лаад байна.

...одинууд, «вето» гэдэгые бо... ...түлөө ябуулагдажа байгаа ...амжалтатайгаар дүүрэбэ балэй гэжэ мүнөө һанаад үзэгты. Энээнһээ ямар политическэ хойшолонгууд гарахаб?

«Ветые» болюулха гэһэн дурадхалаар далдалагдажа байгаа, үнэндөө агуүехэ державануудай нэгэ һаналтай байха принципые ярсаха ябадал үнэн хэрэг дээрээ Нэгэдэмэл нацануудай организациие үгы хэһэн ябадал болохо байһаниинь тон элитэ, ушарынь хадаа энэ принцип болбол тус организациин фундамент мүн байна. Магад энэ шууяа нэрьеэтэ кампанида хабаадагшад бултадаа энэ ябадалнай хаана абаашахаб гэжэ хүсэд ойлгоогүй байжа болохо. Гэбэшье, Нэгэдэмэл нацануудай организациин үндэһэн һуурида агуүехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принцип табигдаһан болохолоор, энэ принципые болюулхада Нэгэдэмэл нацануудай байшангынь өөрөө һандаржа унаха байна.

Гэбэшье, хэрэг ганса энээндэ бэшэ. Энэ кампани амжалта түйлаа һаа, үлэмжэ хүсэтэй нэгэн державаар ороллогдоһон нэгэн бүлэг гүрэнүүд хадаа тэрэ үедэ үсөөнэй тоодо ороһон бусад державануудые эзэрхэхэ гэһэн политическэ үзэлэй илаһан ябадал болохо байна. Нэгэдэмэл нацануудай организациин демократическа принципүүдэй ёһоор уласхоорондын хани барисаа байгуулха гэһэн һанал хүсэлэй оронда, тусхай нэгэн блок гү, али державануудай хоипоранн ... дэлхэйе эзэмдэхэ тэһэн шэнэ һанаашалгашадай хүсэл һанал илажа гараха байна, теэд агуүехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принципые замдань үлөөхэ ябадал хадаа иимэ үзэлтэндэ һаалтатай дээрэ мүнөөшье үзэгдөөд байна гээшэ. «Вето» гэдэг тушаа боложо байгаа аргалдаанууд ба тэмсэл дээрэһээ харахада, мүнөө үедэ хоёр гол политическэ үзэл баримтануудай хоорондо эсэргүү зүришэлдөөн хурсадаад байһаниинь элитэ, эдэнэй нэгэн талань хадаа ехэ ба бага гүрэнүүдэй уласхоорондын хани барисаанай бидэ бүгэдын һайшаан абаһан принципүүдые аршалан хамгаалхада гарадаг ба харин нүгөөлэнь—зарим нүлөө ехэтэ бүлэгүүдэй зүгһөө дэлхэйе эзэрхэхэ тээшэ бэеэ баришагүй тэмсэл хэхэеэ өөрынгөө гарнуудые сүлөөлхэ гэһэн эрмэлзэлгэнүүдтэ үзэгдэнэ. Иимэ асуудалда хайшаашье бэшэ байха гээшэ хоёр удхатай ба таарамжагүй байха юм. Союзнигууд болбол дэлхэйе эзэрхэхэ гэһэн фашистска һанаашалгашадһаа арадуудые сүлөөлхын түлөө империалистическэ Германитай ба империалистическэ Японитой тэмсэл ябуулһан байна, бидэнэр энэ тэмсэл ябуулхадаа ямар нэгэн ондоо оронииe гү, али бусад оронуудые тэдэнэй оронда орүүлхын түлөө ябуулаа бэшэбди. Дэлхэйе эзэрхэхын түлөө оролдодог шэнэ һанаашалгашадай зам харгые сэбэрлэхын түлөө манай арадууд өөрынгөө үнэтэ улаан шуһые урсхуулаа бэшэ юм. Сохом энээн тухай мүнөө үедэ һануулха хэрэгтэй. Хэрбээ фашистска агрессорнуудтай болоһон тэмсэлые толгойлжо ябаһан агуүехэ державанууд арадуудай дэмжэлгэдэ түлгэжэ, саашадаа сүгтаа ябаа һаа, бусад өөрынгөө зэргэдэ эбээ таһаралга гаргаагүй һаань—тэдэнэр болбол хаяахагүй хомхолзолнуудай шэнээр һүжэрхэ ябадалда эсэргүүсэхын талаар олон юумэ бүтээжэ шадаха байна. Тэрэгүй һаа дэлхэйе эзэрхэхэ гэһэн шэнэ һанаашалагшад хадаа хүзүүгээ булгалха саг хүртэрөө элдэб янзын авантюра аюулнуудые хэхэдээ сүлөө гартай болохо байна.

Хүсэ ехэтэй державануудай зүгһөө бусад гүрэнүүдые хашалтала оруулха үсөөн бэшэ методүүд бии байһаниие бидэнэр мэдэнэбди. Сэрэгэй корабльнуудай эскадранууд ба хани барисаанай гүрэнэй самолёдуудай эскадрилинууд урдань ерэдэггүй далайнуудта ба газарнуудта заримдаа бии болодогынь мэдээтэй теэд энэ ябадалые дипломатическа хэлсээнүүдтэ үлэмжэ ехэ амжалта түйлахын зорилгодо хэрэгтэй болохолонь гаргадаг байна. Илангаяа «долларай дипломатиие» хэрэгтэ оруулха сагай болоо һаа гү, али «долларай демократиие» хүндэлхэ зорилгые гараа һаа, долларнууд ба фунт стерлингүүд ходо гэртээ һуужа байдаггүйнь мэдэгдэнэ. Тэрээнһээ гадна мүнөө үедэ, хэнэйшье «атомна дипломатиин» тухай бэшэдэг болоод байна. Ондоо ба илангаяа, бага оронуудые хашалта хабшалгада оруулхын зорилгоор эдэ ба бусад аргануудые элдэб маягаар хэрэглэдэгынь хэндэшье нюуса далда бэшэ гэбэшье. Энээниие үшөө хангалтагүй гэжэ һанадаг хүнүүд ба нүлөө ехэтэй бүхэли бүлэгүүд бии. Тиимэ хадань бүхы һаалта түбэгүүдые абажа хаяа һаа, тэрээнэй тоодо Нэгэдэмэл нацануудай организацида агуүехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принципые усадхаа һаа,—бүхы арадуудые өөһэдынгөө хүсэд мэдэл доро, өөһэдынгөө алтан мэшээгэй мэдэлдэ оруулхаһаа багаар һаналаа ханаха дурагүй тэдэ хүнүүд ба тэдэ бүлэгүүдтэ зам харгы дүүрэнээр сэбэрлэгдэхэ байнабшуу.

Иимэ янзын һаналаа хангадаггүй хомхолзолтонууд ба дэлхэйе эзэрхэхэ гэһэн эрмэлзэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэ ябадал болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин тон шухала зорилго мүн. Энэ талаар үнэн хэрэг дээрээ ёһотой бодото ябуулга хэжэ шадаха байһанаа баталан харуулжа шадаал һаа, Нэгэдэмэл нацанууд болбол бидэнэр зүб замаар ябажа байна гүбди гэһэн асуудалда зүб харюу үгэжэ шадаха байна.

III. Атомна бомбо ба уласхоорондын хани барисаан

Энээнтэй холбогдуулан атомна бомбо тухай асуудал дээрэ тогтожо хэлэхэ хэрэгтэй байна, ушарынь хадаа тус бомбо болбол зарим нэгэн этэгээдүүдэй политическэ түсэб һанаашалгануудта ехэхэн үүргэ дүүргэдэг болоод байна.

Тон һаяхан Советскэ правительствые толгойлогшо И. В. Сталин болбол энэ асуудалай талаар Советскэ Союзай һанамжануудые этигэмэ һайнаар тодорхойлон хэлэжэ үгэһэн байна. Атомна бомбонууд болбол «дайн байлдаанай хүби заяае шиидхэжэ шадахагүй байна, ушарынь энээндэ атомна бомбонууд үшөөл хангалтагүй гээшэ» гэжэ тэрэ онсо тэмдэглэһэн ба «хэрбээ энхэ амгалан байдалда тохеолдоһон аюулнууд тухай хэлэхэ юм болбол, атомна бомбын нюусые монопольноор эзэлээд байха ябадал аюул гаргажа байна гээшэ», «теэд энэ талаар, наада захынь хэлэхэдэ, хоёр арга бии: а) атомна бомбые гансаараа эзэлээд байха ябадал үни удаан үргэлжэлжэ шадахагүй, б) атомна бомбые хэрэглэхэ ябадал хориглохо байна» —гэжэ тэрэ хэлэһэн байгаа. Бүхы дэлхэй дээгүүр суурхатан гараһан ба олон миллион хүнүүдэй зүрхэндэ һайшаагдаһан энэ алдар хүндэтэ мэдүүлгые ёһотойгоор сэгнэжэ үзэхэ хэрэгтэй байгаа.

Хэнэйшье мэдэхээр, атомна энергиие ашаглан хэрэглэхэ тухай асуудалда хоёр ондоо түсэбүүд бии юм. Нэгэн талаһаа Америкын Холбоото Штадуудай түсэб ба нүгөө талаһаа Советскэ Союзай түсэб тухай би хэлэнэб.

«Барух гэгшын түсэб» гэжэ нэрэтэй американска түсэб болбол нилээд хубиин шэнжэтэй байһаниинь халагтай. Энэ түсэб болбол Холбоото Штадуудта атомна бомбые монопольноор эзэлээд байха ябадал хангаха зорилго дээрэһээ үндэһэлһэн байна. Тэрээнтэйгээ хамта энэ түсэб болбол бүхы оронуудта атомна энергиие үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалай хойноһоо хиналтые дүтын сагта байгуулхын эрилтэ табина, теэд энэ хиналтань гадаа талаараа уласхоорондын шэнжэтэй болгогдоһон аад, харин үнэн хэрэг дээрээ энэ хэрэгтэ Холбоото Штадуудай монопольно байдалые далда формоор хангаха гэһэн хүсэлтэй байха юм. Иимэ янзын проектнуудые һайшаан абахын аргагүйнь элитэ, ушарынь хадаа иимэ түсэбүүд болбол нэгэн ороной ашаг туһые бэедээ дүтэ абаад, харин бүхы гүрэнүүдэй адли тэгшэ эрхые ба хуулитай интересүүдые болошогүйгөөр газаашалһан ябадал дээрэһээ үндэһэлдэг байна.

Тэрээнһээ гадна, энэ түсэб болбол зарим нэгэн хуурмаг зүйлнүүдтэй байха юм. Атомна хэрэгтэшье ямар нэгэн ороной монопольно байдал ходоодоо байха юм гэжэ баримталжа болохогүй байна. Наукые ба тэрээниие эрхилдэг эрдэмтэдые хайрсаг соо хаахагүйш, хаажа суургалахагүйш. Энэ талаар баримталагдадаг хуурмаг һаналнуудые хаяха саг ерээд. Мүн дайнай үедэ атомна бомбонууд шиидхэхы шанартай байха юм гэһэн һаналнууд хадаа баһал хуурмаг һаналнууд мүн байна. Атомна бомбо болбол Нагасаки ба Хиросима гэдэг городуудые дээрэ хэрэглэгдэһэниие бүгэдэ мэдэнэ. Эдэ японско городуудай арад зон атомна бомбын хатуу шэрүүниие бэе дээрээ үзэһэн байха юм. Теэд, сэрэгүүдэй урдаһаа хэрэглэхэ талаар атомна бомбо хаанашье үшөө хэрэгтэй боложо шадаагүй. Теэд энэншье гэнтын ушар бэшэ. Гэбэшье, хэрбээ атомна бомбонуудые городуудай амгалан тайбан арад зонло эсэргүүгээр, зарим газетэнүүдэй энээн тушаа шалидаг ёһоор тон үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн түсэбүүд бии юм һаа, зэрлиг аашануудые хараалһан иимэ түсэбүүдые бэелүүлхэ ябадал уласхоорондын байдалда ашагтай юумэ гэжэ хуурмаг һанал боложо ябаһанай хэрэггүй. Бүхы оронуудай үнэншэ сэхэ хүнүүдэй дурые ёһоорбол гутаажа болохо ба ерээдүйн дайнда атомна бомбонууд шиидхэхы шанартай байха юм гэһэн дашуурэлганууд болбол айхабтар ехын политическэ хойшолонгуудта асаржа болохо байна, теэд эдэ хойшолонгуудынь тон түрүүн эдэ түсэбүүдэй авторнуудые айхабтар ехэ гэмшэлэндэ хүргэхэ байна. Һүүл дээрэ тэмдэглэхэ ушар гэбэл, нэгэн талаһаа хэрэглэгдэхэ атомна бомбонуудта, нүгөө талаһаань мүн атомна бомбонууд ба үшөө ямар нэгэн ондоо юумэнүүд олдожо болохо байна тиигэбэл зарим нэгэн бэедээ найданги байбашье, холо харадаггүй хүнүүдэй мүнөөдэрэй бүхы түсэб һанаашалганууд эсэслэн унажа һалаханьбүришье дамжаггүй болохо байһаниие мартаха хэрэггүй. Ехэ хэрэгүүдтэ хуурмаг һанал һанажа ябаха гээшэ ходоодоо аюултай юм. Энээниие Барух өөрөөшье ба тэдэнэй нүхэдшье ойлгожо ябаха ёһотой болохонь дамжаггүй.

Американска түсэбые бэелүүлхэ ябадал болбол Нэгэдэмэл нацануудай нэгэн дуугаар тогтоон абаһан шиидхэбэрилэ харша байһаниие эндэ хэлээгүйшье һаа болоно, харин дээрэ дурсагдагша бүхы зүйлнүүд дээрэһээ харахада, үнэн хэрэг гээшэ американска түсэбэй талада бэшэ байна. Энэ түсэбые бэелүүлхын түлөө Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставые бута сохихо хэрэгтэй—атомна бомбо тухай асуудалые шиидхэжэ байгаа аюулгүйн Соведтэ агуүехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принципые болюулха хэрэгтэй болоно гэжэ хэлэхэдэ дүүрэн эли тодо болоно. Теэд, атомна бомбодо һүгэдэгшэдэй гарыень сүлөөлхын түлөө зарим нэгэн хүнүүд «вето» тушаа иимэ ехэ шууяа татана бэшэ ха гү?

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ харахада, Барух гэгшын түсэб болбол гол удхаараашье, формоороошье Нэгэдэмэл нацануудай ашаг туһануудта таарахагүй байһаниинь эли болоно.

Атомна бомбо тушаа Советскэ Союзай дурадхаһан мүн ондоо түсэб бии юм. Энэ түсэбэй гол баримтань халаа тон ондоо байна.

Бидэ советскэ хүнүүд болбол өөрынгөө һанамжануудые ерээдүйдэ атомна бомбо хэрэглэхэ ябадалтай холбоогүй байнабди. Атомна зэбсэгые национальна зэбсэглэлһээ гаргажа хаяха гэжэ Генеральна Ассамблейн дурадхаһаниие һанагты. Тиимэдэ атомна зэбсэгые бүтээн гаргаха ба хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай уласхоорондын конвенци байгуулха гэһэн Советскэ Союзай дурадхалые тогтоон ябалгые хойшолуулхын ямаршье баримта үгы байна. Гансал иимэ тогтоол абаа һаа, бидэнэр болбол бүхы оронуудта атомна энергиин хойноһоо хиналта байгуулхын асуудалнуудые эрхэ сүлөөтэйгөөр ба үрэ ехэтэйгээр хаража үзэхын арга нүхэсэлнүүдые бии болгохо байнабди. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлдэ арадууд болбол ами бүтээхэ газанууды, бактериологическа препаратнуудые ба дайнай бусад зэрлиг муухай зэбсэгүүдые дайнда хэрэглэхэ ябадал хорихо гэжэ хэлсэһэн байгаа. Тиимэдэ атомна бомбонуудые ба хүн зониие оломингоорынь алаха бусад элдэб арга зэбсэгүүдые дайнда хэрэглэхэ ябадалые хорихо гээшэ бүришье шухала болоно, ушарынь хадаа иимэ зэбсэгүүдые хэрэглэхэ гээшэ городуудай ажаһуугшадые, юрэ энхэ амгалан байдалтай хүн зониие алан хюдахэ удхатай байна. Энэ ушарта илангаяа үхибүүд, эхэнэрнүүд, үбгэн ба үтэли үбгэн хүнүүдэй тархи дээрэ хайра гамгүй муухай сохилто болохо байна. Үсэгэлдэр агрессортэ эсэргүү тэмсэжэ байгшад ба шэнэ агрессиин ёһотой дайсадууд болбол атомна бомбонуудые хэрэглэхэ ябадалые хуули буса болгохо ба атомна энергиие гансал амгалан тайбанай зорилгодо хэрэглэхэ ябадалые өөрынгөө нангин арюун үялга гэжэ тоолохо ёһотой байна. Атомна энергиие гансал иимээр хэрэглээ һаа, хүн түрэлтэн тэрээниие зүб хэрэг гэжэ тоолохо байна. Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай шэн зориг ба үнэн һэшхэл болбол атомна бомбые хуули буса зүйл гэжэ тоолохын эрилтэ хэжэ байна, ушарынь хадаа Нэгэдэмэл нацанууд болбол арад зониие олон түмөөрынь алаха хюдаха хэрэгтэ атомна энергиие хэрэглэхэ ба юрэ атомна энергиие хүн түрэлтэндэ хоротойгоор хэрэглэхэ гэһэн ямар нэгэн түсэбүүдэй түлөө харюусалга хэзээдэшье бэедээ даажа абахагүй байна.

Тус асуудалай шэб шэнэ байһан хадань манай арсалдаанууд,— иимэ ушарта, зайлашагүй байжа магад, теэд бидэнэр болбол энэшье талаар хоёр лагерь болон: нэгэн талаһаа дайшалхы атомщигууд ба нүгөө талаһаа атомна энергиие гансал эб найрамдалай зорилгодо хандуулха гэгшэд болон хоёо тээшээ таһарха гэһэн ябадалые зайлуулха ёһотойбди. Иимэдэ тус асуудалай талаар һанамжануудаа хэлсэжэ эхилһэн энэ ябадал хадаа эсэсэй эсэстэ Нэгэдэмэл нацанууд (тэрээнэй тоодо Холбоото Штадууд оролсоно) нэгэн һаналда ерэхэ бэзэ гэжэ һанамаар байна.

Тиигэжэ шадаагүй һаамнай, хүнүүд юун гэжэ һанаха гээшэб, тэдээнэй ойлгожо ядаһан асуудалнуудта бидэнэр юун гэжэ харюусаха гээшэбибди?

Таанад һаяхан Нью-Йоркско газетэнүүд дээрэ господин Барух гэгшын хэлэһэн үгые уншаха аргатай байгаат, господин Барух болбол тэндэ дайн байлдаан ба эб найрамдалай асуудалнууд тушаа өөрынгөө һанамжануудые нилээд сэхээр хэлэһэн байна. Октябриин 12-то Нью-Йоркын колледж дээрэ тэрэ иигэжэ хэлэһэн байна: «Амгалан тайбан байдал болбол зэрлиг дайнай үедэ гайхалтай гоёор үзэгдэдэг юм, теэд дайнай дүүрээд байхада иимэ байдал дура гутама муухай шахуу болоно». Саашанхи үгэнүүд соогоо Барух болбол «эрхэ сүлөөдэ» дуратай байһан тухайгаа ехэл элбэг дэлбэгээр хэлэбэ. Гэбэшье, эрхэ сүлөө тухай тэрээнэй үзэл болбол эрхэ сүлөө тээшэ эрмэлзэжэ байгаа юрын хүнэй бодото эрмэлзэлгэнүүдһээ тон холо байһаниие таажашье мэдэмээр байһан юм. Гансахан эб найрамдалта байдалай бадаржа байгаа үедэ бэшэ, мүн ерээдүйн дайнай үедэ ажабайдалай һайн һайханиие гансал зол ехэтэнэй ашаглан хэрэглэжэ байдаг иимэ эрхэ сүлөөтэ байдалые хүн бүхэндэ ханамжатай гэжэ тоолохые тэрэ хүсэнэ. Үдэр бүриингөө хүндэ хүшэр ажалда нюргаа нугалжа ябадаг гү, али өөрынгөө гараар, өөрынгөө ами шуһаар түрэл оронойнгоо эрхэ сүлөө ба ерээдүйн байдалые хамгаалжа байгаа тэдэ хүнүүдые үмэгшэлхэ һанал тэрээндэ холо. Тэрэгүй һаа, «юрын хүнүүд» гэжэ нэрэтэн хадаа мүнөө үедэ манай правительствонууд ба манай политическэ ажал-ябуулагшад болбол арадуудай энхэ амгалан ба аюулгүйн байдалые аршалха ябадалые өөрынгөө гол зорилго болгожо хараха ёһотой гэжэ хамагһаа ехээр бодожо байдагые тэрэ хүнэй хабаададаг ангиин ажал-ябуулагшад зүбшөөрхэ баатай болоно хаям. Юундэб гэхэдэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы зоболониие тэсэжэ гараһанай һүүлдэ аюулгүй байдал тээшэ ба үни удаан сагта үргэлжэлхэ амгалан тайбан байдал тээшэ эрмэлзэлгэнүүд болбол бүхы дэлхэйн эрэгтэй эмэгтэй юрын хүнүүдэй эгээл ехэ хүсэлэнгүүдынь мүн болоһон байна.

Атомна бомбонууд тушаа хэтэрхэй түсэбүүд болбол «дайнай дүүрээд байхада амгалан тайбан байдал дура гутама муухай шахуу болодог юм» гэһэн үгэнүүд соо харуулагдаһан тэрэ философи дээрэһээ магад үндэһэлжэ гарана гээшэ, бэзэ. Энэ харанхы философиие баримталха болоо һаа, мүн тэрээндэ таарама политическэ тобшололнуудые гаргаха—сэрэгэй бюджедүүдые улуу ехээр табиха, арминуудай тооe олошоруулха, зэбсэгжүүлгэнүүдэй талаар тэрэ тоодо атомна бомбонуудай талаар урилдаанда хамагай урда ябахые оролдохо хэрэгтэй болологынь мэдээжэ. Энэ дайшалхы философи болбол гансал шэнэ агрессиие бэлэдхэхэ ябадалда өөрынгөө үргэлжэлэлые оложо шадаха байна, теэд иимэ шэнэ агресси хадаа Нэгэдэмэл нацануудай дунда нэгэн дуугаар бурууршаагдаһан байна гээшэ. Гэбэшье, «дура гутама муухай шахуу энхэ амгалан байдал» тухай бодолнуудай харша байһаниие элишэлэн харахада бэрхэтэй бэшэ байна. Энэ философи дотор өөрынгөө ороной саашанхи хүгжэлтын эб найрамдалта замда этигэхэгүй ба гүрэнүүдэй олониитын системэнүүдэй эб найрамдалта мүрысөөн тухай хэрэгэй болоходо өөрынгөө хүсэндэ этигэхэгүй ямар нэгэн дорой этигэлгүй ябадал тон түрүүндэ үзэгдэнэ. Нүгөө талаһаа энэ философи дотор бүхы дэлхэйе гансаараа эзэмдэхэ тээшэ экспанси тээшэ бэеэ баришагүйгөөр эрмэлзэһэн ябадалай үнэр танар хамар сорьено.

Американецуудай олонхинь иимэ ёһоной философидо шүтэдэг юм гэжэ бидэнэр һанажа шадахагүй байнабди. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүд соо ехэхэн амжалтануудые түйлаһанайнгаа һүүлдэшье, американецууд болбол бусад бүхы эб найрамдалта нацанууд шэнги амгалан тайбан байдалнай үлэмжэ бата бэхи байһай, арадуудай аюулгүй байдал тухай Нэгэдэмэл нацануудай правительствонууд гол оролдолгоео гаргажа байһай гэжэ хамагһаа ехээр хүсэжэ байдаг бэзэ гэжэ бидэнэр һанаха байнабди. Советскэ Союз ба Холбоото Штадуудай юрын хүнүүдэй эдэ хүсэл һаналнууд болбол тэдэниие хоорондонь ба бусад бүхы Нэгэдэмэл нацануудтай нэгэдүүлжэ байдаг байна.

Советскэ Союз болбол өөрынгөө территориин ехэхэн хуби дээрэ хорото муухай дайсадай эзэмдэлгые үзэжэ, һүүлшын дайнһаа гараһан орон мүн байна. Манай арад болбол өөрынгөө агуүехэ хохидолнууд тухай ба һүйдхэн һандаргагдаһан городууд ба тосхонууд тухай олон жэл соо мартажа шадахагүй байна. Тэдэнэр мүнөө үедэ бүхы хүсэ шадалаа гаргажа эдэ городууд ба хүдөө тосхонуудаа һэргээн бодхооходо хэрэгтэ оролсожо байна. Эдэ ба бусад агуүехэ зорилгонууд манай шэнэ сталинска табанжэлдэ оруулагдаһан байна, мүнөө жэлһээ эхилээд бидэнэр энэ түсэбөө бэелүүлжэ ороһон байнабди Манай ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахы, манай транспорт ба культурын эмхи зургаанууд, манай городууд ба хүдөө тосхонууд дайн байлдаанай хохидолһоо дүүрэнээр һэргэн заһаржа дахин һалбаран бадарха саг холо бэшэ гэжэ бидэнэр дүүрэнээр найдажа байнабди, ингэбэл сүлөөлэгдэһэн арад ба тэрээнэй байгуулһан ажалшадай гүрэнэй агуүехэ хүсэн ба айхабтар ехэ арга шадабаринуудые бусад арадуудта харуулха байна. Манай арадай дунда хүгжэлтын эб найрамдалта замда этигэхэгүй ябадал байдаггүй, мүн бата бэшэ экономическа ба политическэ байдалтай оронууд соо гарадаг этигэлгүй байдал тэдэнэй дунда үгы, ушарынь хадаа бидэнэр болбол Советскэ Союзай дайлан абаһан позици дээрэ бата зогсожо байдаг ба советскэ арадай урган байгаа хүсэ шадалдань гүнзэгыгөөр этигэдэг байнабди. Гүрэнүүд ба олониитын системэнүүдэй эб найрамдалта мүрысөөндэ хабаадаха агуүехэ хүсэл манай арадай дунда бии юм, теэд энэ мүрысөөнэй үедэ зарим арадууд болбол өөрынгөө доторой арга шадабаринуудые нээн дэлгэрүүлжэ шадаха ба бэе бэетэйгээ үлэмжэ нягта, үлэмжэ үргэн хани барисаае зохеожо шадаха байха.

Манай арад болбол бата бэхи амгалан тайбан байдал тээшэ эрмэлзэжэ байдаг ба гансал амгалан тайбан байдалай үедэ олон жэлнүүд соо экономическа эрхэ байдал ба бодото һалбаран бадаралга хангагдажа, тэрээнтэй хамта юрын хүнүүдтэй ба бүхы хүн түрэлтэнэй эрхэ сүлөөтэ байдал хангагдажа шадаха байна гэжэ тоолоно. Дэлхэйе эзэлхэ гэһэн империалистическэ һанал бодолнуудта эзэлэгдээд байгаа хүсэ ехэтэ державанууд ба бусад оронуудай нүлөө ехэтэ бүлэгүүдэй эрмэлзэлгэнүүд Советскэ Союзда харша байна. Советскэ Союз болбол үнэхөөрөө эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдые өөрынгөө эрхим хани нүхэд гэжэ тоолоно. Эб найрамдал ба прогрессын түлөө уласхоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ ябадал манай шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тоолодог байнабди. Мүнөөдэр эндэхи газетэнүүдтэ уласхоорондын харилсаануудай гол шухала асуудалнуудай талаар И. В. Сталинай үгэһэн харюунууд толилогдоһон байна. Эдэ харюунууд соо хани барисаанай демократическа үндэһэ һуури дээрэ арадуудай хоорондын хани холбоое бэхижүүлхэ тээшэ Советскэ Союзай сэсэн мэргэн холо бодолтой ба бата зоригтой эрмэлзэлгые таанар һайн хараха байхат.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюуртаа)

Советскэ Союз ба уласхоорондын хани барисаан

Октябриин 29 эй заседани дээрэ В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

IV. Буу зэбсэгые хороохо тухай дурадхал

Нэгэ хэдэн тобшололнуудые гарһаха ба бодото дурадхалнуудые оруулха байһаб. Нэгэдэмэл нацануудай организацие байгуулһан ябадал болбол тон ехэ түүхэтэ хэрэг мүн байгаа. Тэрээнэй хүдэлмэриин зүб шугамые хангаха ябадал болбол бүри шухала зорилго мүн болоно. Энээнэй түлөө тус организациин принципүүдые хүндэлхэ ябадал арадуудай дунда бэхижүүлхэ шухала байна. Энээнэй түлөө эдэ принципүүдые доботолхо ба буруушааха ябадалда еһотой харюу сохилто үгэхэ шухала байна. Тиигэбэл тэрээнэй хүдэлмэридэ бии байгаа дутуу дунда зүйлнүүд усадхагдаха байна. Тиигэбэл Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол арадуудай энхэ амгалан ба аюулгүй байдалые аршалха талаар, үнэн зүб. демократическа үндэһэн дээрэ уласхоорондын хани барисаае хүгжөөхэ талаар өөрынгөө гол зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэдэг болохо байна.

Хамтын дайсанда эсэргүү манай тэмсэл гайхамшагта илалтаар дүүрэбэ. Дэлхэйе эзэлхэ гэжэ үсэгэлдэрэй һанаашалагшад унаса сохигдобо, эдэ оронуудай хуби заяан болбол дэлхэйе эзэлхэ ябадал ба экспанси тээшэ сэдьхэлээ ханашагүй эрмэлзэлгэдэ дахин шэнээр эзэлэгдэхэ хүсэлтэндэ ехэхэн һэргылэмжэ болоходо үгэхэ еһотой. Союзнигууд болбол Германи ба Японийн буу зэбсэгынь хуряагаад, нилээд удаан болзор соо тэдэнние зэбсэггүй барижа байха аргатай болоод байна.

Манай арадуудай бэелэ байгаа шархануд хэр гүнзэгы байһание ба дэлхэйн хоердохи дайнай үе соо тэдэнэй олонхинуудай тэсэжэ гараһан бэрхэшээлнүүд хэр хүндэ байһание бидэнэр мэдэнэбди. Эдэ бэрхэшээлнүүдые хүнгэрүүлхын түлөө ба арадуудай хуулита хүсэл һаналнуудые дэмжэглэхын түлөө абажа шадаха бүхы хэмжээнүүдые абаагүй байгаа һаа правительствонууд болбол өөрынгөө гол уялгануудые дүүргэхэгүй байна. Энээнтэй холбогдуулан буу зэбсэгээ хизаарлаха ба сэрэгэй гаргашануудые багадхахын талаар бүхы арга шадабаринууд мүнөө үедэ манда бии байһаниинь илангаяа шухала удхашанартай байна, хэды тиигэбэшье буу зэбсэг ба сэрэгэй гаргашанууд заримдаа ямаршье бодото дүүрэн баримтагүйгөөр үшөө ургажа байдаг ябадал бии байна.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Устав болбол уласхоорондын энхэ амгалан байдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхын талаар хани барисаанай юрэнхы принципүүдые хаража үзэхэ гэжэ Генеральна Ассамблейе түлөөлһэн байха юм. Тэрээнэй тоодо буу зэбсэг хуряалга ба буу зэбсэгые гуримшуулха ябадал тодорхойлһон принципүүд оролсоно (Уставай 11-дэхи статья). Аюулгүйн Соведэй уялганууд ба түлөөлгэнүүдые тодорхойлходо, Устав болбол буу зэбсэгүүдые хизаарлаха түсэбүүдые зохеохын талаар тус Совет дээрэ харюусалга даалгаһан байна, тиихэлээ зэбсэгжүүлгэдэ бүхэдэлхэйн хүн зоной хүсэнүүдые ба экономическа ресурснуудые үлэмжэ багаар гаргашалжа, уласхоорондын энхэ амгалан ба аюулгүй байдалые байгуулха ба бэхижүүлхэ ябадалда туһалха гэһэн хараатай байна. (Уставай 26-дахи статья). Тэрээнһээ гадна, сэрэгэй -штабай Комитет байгуулха ба тэрээнэй уялга ба зорилгонуудые тодорхойлһон Уставай 47-дохи статья дотор аюулгүйн Совет болбол буу зэбсэгые гуримшуулха ба магад буу зэбсэгые огтолон хуряаха зорилго хараадаа абаха еһотой гэжэ заан хэлэгдэһэн байна.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын талаар тусхайта тогтоолнуудые абаха саг ерээ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Гол агрессивнэ оронуудай буу зэбсэг хуряагдаад, урдань дайсан байһан бусад гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүдые эрид ехээр хизаарлаха хэмжээ абтаад байһанай һүүлдэ, буу зэбсэгые бүхы дээрэнь хорооохо талаар хэмжээ абахаар саг ерээ. Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые эхилхэ ябадал болбол Нэгэдэмэл нацанууд хадаа бата бэхи эб найрамдал тээшэ үнэхөөрөө эрмэлзэжэ байна гэһэн найдалгые бэхижүүлхэ байна. Тэрээнтэй хамта, буу зэбсэг хорооохо ябадал болбол һүүлэй дайнда агрессорнүүдэй гутамшаг муухайгаар унажа һалаһанай һургаалнуудые үшөө дутуугаар ойлгожо абаһан тэдэ бүлэгүүдэй экспансионистска эрмэлзэлгэнүүдтэ еһотой сохилто болохо байна. Нүгөө талаһаа эб найрамдалта политика ябуулна гэзшэбди гэжэ мэдүүлхэтэйгээ хамта, өөрынгөө буу зэбсэгүүдые хорооохоһоо байтагай харин тоо ба шанарай талаар дээшэлүүлэн ехэ болгожо байдаг байхадань, арадууд болбол эдэнэй эб найрамдалта декларацинуудые үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн бэшэ гэжэ һэжэглэхэ дүүрэн эрхэтэй байһание мартаха хэрэггүй.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставай 11-дэхи статьягай еһоор, Советскэ делегаци болбол Генеральна Ассамблейн зүбшэн хэлсэлгэдэ дооро дурсагдагша дурадхалнуудые оруулна:

«1. Уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхын түлөө, Нэгэдэмэл нацануудай организациин зорилгонууд ба принципүүдтэй зохилдуулан Генеральна Ассамблей болбол буу зэбсэгэй бүгэдэниитын хороолто шухала байна гэжэ тоолоно.

2. Буу зэбсэгүүдые хороохо тухай тогтоолые бэелүүлхэдээ атомна энергиие сэрэгэй зорилгоор үйлэдбэрилхэ ба хэрэглэхэ ябадалые хорихо гэдэг түрүүшын ээлжээнэй зорилгонууд мүн гэжэ табина.

3. Генеральна Ассамблей болбол дээрэ дурсагдаһан нэгэ ба хоер пунктнууд соо бэшэгдэһэн зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ ябадал хангаха гэжэ аюулгүйн Соведтэ даалган хэлэнэ.

4. Генеральна Ассамблей болбол энэ харюусалгата хэрэгтэ аюулгүйн Соведтэ али бүхы туһаламжа үзүүлхые бүхы гүрэнүүдые уряална, ушарынь хадаа энээние бэелүүлхэ ябадал болбол бата бэхи эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдалые байгуулха зорилгодо таараха ба дайнай һүүлээр амгалан тайбан байдалай эрхэ байдалда таарахагүйгөөр, зэбсэгжүүлгэдэ үлүү ехэ таргашанууд гаргагдажа байһан дээрэһээ тохеолдоһон экономическа хүндэ ехэ бэрхэшээлые хүнгэлхын талаар арадуудай ашаг туһада таарамжатай байха юм».

Зэбсэгжүүлгые бүгэдэнитэ дээрэ хорооохо тухай ба атомна энергиие сэрэгэй зорилгодо хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай шиидхэбэри тогтоон абалга болбол манай арадуудай эб найрамдалай эрмэлзэлгэнүүдтэ үнэхөөрөө харюусаха ба уласхоорондын хани барисаае хүгжөөхэ ябадалда ехэхэн туһа болохо байна.

Һүүл дээрэ, Советскэ делегациин энэ дурадхал бүхы нэгэдэмэл нацануудай дэмжэлгэнүүдые хүлеэхэ бэзэ гэһэн найдалга харуулхые зүбшөөгты.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ

Октябриин 30-ай үдэшын заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 30. (ТАСС-эй спецкорр). Нүхэр Молотовой үгэ соо хэлэгдэһэн зэбсэгжэлгые бүгэдэниитэ дээрэ хороохо тухай советскэ делегациин дурадхалые Ассамблейн пленарна заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэлгые болюулха гэһэн зарим, илангаяа Великобританиин делегациин һэдэлгэнүүд бүтэбэгүй. Тиимэһээ делегадууд үгэ хэлэхэ түсэбөө яаралтайгаар хубилгаха ушартай болобо.

Мүнөө үдэшын заседаниин урда тээ Холбоото Штадуудай делегациин түрүү Остин гэгшын шэнээр редактироваллагдаһан үгын текст делегадуудта ба хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ тараажа үгтэһэн байна. Энэ үгэдэ ехэ һонирхол юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, Остин болбол советскэ дурадхалнууд тушаа Америкын Холбоото Штадуудай позициие харуулһан байна.

ОСТИНОЙ ҮГЭ

Сенатор Остин гэгшэ өөрынгөө үгые эхилхэдээ Молотовой үгэнь «Америкын Холбоото - Штадуудай ба Нэгэдэмэл нацануудай бусад членүүдэй баримталгануудта эгээгүй байһание, тэрэшэлэн эдэ баримтануудые ойлгоогүй байһание харуулһан ябадал мүн болоно» гэжэ өөрынгөө үсэгэлдэрэй мэдүүлгэһээ ондоогоор мэдүүлбэ.

Гэбэшье, советскэ делегациин тодорхой дурадхалнууд тушаа хэлэхэдээ Остин иигэжэ хэлэбэ: «Молотовой дурадхал хэлсэхэ зүйлдэ оруулагдажа, хүсэдөөр хаража үзэгдэхэ ба зүбшэн хэлсэгдэхэ еһотой» гэжэ Холбооро Штадууд тоолоно.

Советскэ Союзай хүсэтэ армиие анхаралдаа абаа һаа, тэрэнэй энэ асуудал тушаа гаргаһан үүсхэл таарамжатай байна. Тэрэшэлэн атомна зэбсэгые үйлэдбэрилхэ ба тэрэниие хэрэглэхэ ябадалые хоримжолхо хэмжээ-ябуулгануудые дурадхахада Холбоото-Шатадуудаар гаргагдаһан үүсхэл мүн лэ таарамжатай байха юм.

1945 оной ноябрьда, президент Трумэн, премьер министр Эттли ба премьер-министр Маккензи Кинг гэгшэдэй хоорондо Вашингтондо болоһон хэлсээнүүдэй үедэ, Холбоото-Штадууд хадаа атомна бомбые хуули бусэ гэжэ соносхохо үүсхэлые гаргаһан байгаа. 1945 оной декабрьда энэ асуудал тушаа хэлсээнүүд Бирнс, Молотов ба Бевинэй хоорондо Москвада болоһон байгаа. Энэ жэлэй январь һарада Ассамблей болбол атомна энерги тушаа комисси байгуулха тухай резолюци нэгэн дуугаар тогтоожо абаһан ба тэрэ комиссиин уялгануудые тодорхойлһон байна.

Холбоото-Штадуудай түлөөлэгшэ Бернард Барух гэгшэ болбол Холбоото-Штадуудай президентын политикые тодолһон дурадхалые тус комиссида оруулһан байгаа. Холбоото-Штадууд болбол олон түмэниие алан хюдаха бусадшье бүхы зүйлэй зэр зэбсэгүүдһээ айн һүрдэхэ ябадалые зайлуулжа шадаха иимэ хэлсээ түйлаха ябадалые түрүүшын шухала хэрэг мүн гэжэ тоолодог юм гэжэ үнгэрэгшэ неделидэ президент Трумэн тэмдэглэһэн байгаа.

Молотовой оруулһан дурадхал болбол бусадшье зэр зэбсэгүүдые гуримшуулха ба хороохо тухай болохолоор, энээн тушаа Холбоото Штадуудай үзэл мүнөө ямар байдагые ба хододоо ямар байһаниинь бүхы дэлхэй мэдэхэ байна. Дайнай урдахи 20 жэлэй ба дайнай дүүрэһэнэй хойшонхи 15 һарын турша дотор Холбоото-Штадууд болбол дэлхэйн арадуудай хүзүүн дээрэ буужа байгаа зэбсэгжүүлгын хүндэ хүшэрые бага болгохо гэжэ оролдожо байдаг хүнүүдэй түрүү зэргэдэ хододоо ябаһан юм. Европодо ба Номгон далайн райондо дайнай дүүрэһэнэй һүүлдэ Холбоото-Штадууд болбол өөрынгөө зэр зэбсэгүүдые удаа дараалан хороожо байһан байна.

Түрүүн болоһон дайнай һүүлдэ зэр зэбсэгые нэгэн тала баримталан хуряахадаа бидэнэр эндүүрэл гаргаһан байгаабди. Энэ эндүүрэлые бидэнэр дахихагүй байнабди. Холбоото-Штадууд болбол зэбсэг хуряалгын талаар Нэгэдэмэл нацануудай организациин бүхы бусад членүүдтэй дүүрэн сугтаа хүдэлхөөр бэлэн байдаг ба хэлсээ хэжэ байгаа гүрэнүүдэй зүгһөө баталһан хэлсээгээ эбдэжэ болохо ушарые болюулхын түлөө хоорондоо мэдээ абалсаха ба бусад хэмжээ абаха мэтээр һэргымжэлгын бодото хэмжээ-ябуулгануудые эрхилхэ еһотой гэжэ дурадхана.

Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хари гүрэнүүдтэ байһан тухай мэдээнүүдые олондо ниитэлхэ тушаа советскэ дурадхалтай холбогдуулан Молотов иигэжэ хэлэһэн байгаа: «Иимэлэ аюулгүйн Совет болбол бодото байдал тухай, сохомлон хэлэбэл, Нэгэдэмэл нацануудай ямар зэбсэгтэ хүсэнүүд мүнөө үедэ өөрынгөө гүрэнүүдэй газаа таа, хаана байнаб гэжэ мэдэжэ байха еһотой байна». Өөрынгөө ээлжээндэ Советскэ Союз болбол иимэ мэдээнүүдые аюулгүйн Соведтэ үгэхөөр бэлэн байха юм. Холбоото Штадуудай правите[льство] хадаа Молотовой энэ мэдү[үлгые] ямараар ойлгоноб гэбэл, Сов[етскэ] Союз болбол урдын дайсан [оро]нуудтэшье, бусадшье хари о[рон]д байһан өөрынгөө зэбсэгтэ хү[сэнүүд] тухай мэдээсэхээр дүүрэн [бэлэн] байна гэжэ ойлгоно. Хол[боото] Штадууд болбол энэ дурад[халые] түргэн сагаа бэелүүлхэ еһотой [гэ]жэ баадхана. Гэртээшье, бай[гаа]... хилыншье саана байһан ... зэбсэгтэ хүсэнүүдые Хол[боото] Штадуудай нюуха юумэ бай... Холбоото-Штадууд эдэ дурад[халые] хурдан түргэн дүүргэхэ байна... боото-Штадуудай сэрэгүүд ... хани холбоото оронуудта ... оронуудай зүбшөөлгүйгөөр ... ябаһал нэгэшьегүй. Манай ... налаар дээрэ дурадхагдаһан ... жэлэлгэ болбол гэртээшье ... мүн хари орондошье байһан ... элсүүлгэтэ зэбсэгтэ хүсэн... өөртөө багтааха еһотой байна».

СИМИЧЫН ҮГ[Э]

Советскэ делегациин ... Молотовой оруулһан дурадха[л бол]бол мүнөө хүртэр сесси дээр[э] ... лагдаһан гансал бодото ... дурадхал мүн байна гэжэ юго[славс]ка делегат Симич өөрынгөө ... һэн үгэ соо тэмдэглэбэ. «Эд[э ду]радхалнууд болбол бүхы дэ[лхэйн] арадуудай еһотой үнэн хүсэ[л] ... найдалганууд ба зорилго[нууд]та таарамжатай байна, тиимэ[һээ эдэ] дурадхалнуудые тэдэнэр һа... хүлеэхэ ба өөрынгөө дэмжэл[гэ үгэ]хэ байна. Дэлхэйн арадууд ... эдэ дурадхалнуудые ямараа... ража байнаб гэбэл, зэбсэгт... даанудай һүртэ аюулһаа хү... рэлтэниие сулөөлхэ үдэр ерэх... найдаха найдалгын анха түр... туяа мүн гэжэ байна. Югос[лавска] делегаци болбол эдэ дурад[халнуу]дые дүүрэнээр ба үгэ дүүр[эн] зүбшөөжэ байһанаа, эдэ дурад[хал]нуудта али бүхы дэмжэлгэ ... байһанаа мэдүүлхэ байна»,— тэрэ хэлэбэ.

Югославска делегаци бо[лбол] атомна энергиие сэрэгэй зор[илгодо] хэрэглэхын аюулда эсэс ... еһотой гэһэн эрилтэ хэлэнэ.

Аюулгүйн Соведтэ агууехэ [дер]жаванудай нэгэн һаналтай б[айха] принцип тухай асуудалда ... энэ асуудалые табиһан ушар ... бол эб найрамдалда дуртай ... дуудай һанаа зобоожо байна ... Симич тэмдэглэбэ. Аюулгүй[н Со]ведтэ агууехэ державануудай ... һаналтай байха принцип бо... Нэгэдэмэл нацануудай орг[ани]заци[и]н үндэһэ һууринь мүн бо... Агууехэ державанууд ... болбол бага оронуудай еһото[й] ... дото ашаг туһада дүүрэн та[арам]жатай байха юм.

Югославска делегаци бо... үшөө хоер асуудалнууд дээ... тохо хүсэлтэй байна. Тэрээн... гэниинь: Нэгэдэмэл нацану... организацида шэнэ членүүд[ые] ... ха ябадал, хоердохинь—бусад ... нуудта хари гүрэнэй сэрэгүүд ... жа байдаг ушарнууд болоно. ... ниие Нэгэдэмэл нацануудай ... низацида абахые арсаһан ... болбол олоной анхарал ... хандуулха еһотой. Фашистска ... рессорнуудай доботолгодо ан... руун орроһон гүрэнүүдэй нэгэн ... хо Албаниие яагаад тус орг[ани]цида абахагүй гэбэб? ... лайсан байһан оронуудые тус ... низацида абаха тухай хэ... эхилһэн илангаяа энэ үедэ ... ябадал тайлбарилашагүй б... байна. Бусад гүрэнүүдэй ... дээрэ хариин оронуудай—Нэгэдэ[мэл] нацануудай организаци[ин] ... нуудэй сэрэгүүд байжа б... ушар болбол амгалан тайбан ... далда аюул тохеолдуулжа ... Грециидэ англиийска сэрэгүүд ... байдаг ушар энээндэ жэшээ бо... байна. Бусад гүрэнүүдэй те... дээрэ Нэгэдэмэл нацануудай ... низациин членүүдэй сэрэг ... байха ябадалые тус органи[за]... Уставые эбдэһэн ябадал мүн ... югославска делегаци тоолоно.

Югославска делегаци болбол ... лер ба Муссолини түрүүлһэн ... нида франкистска журам б... лалтада эсэргүү хэмжээ абаха ... той гэһэн эрилтэ табиба. Му... дэ эзэмдэлгын американска ... дээрэ бариглаад, Дунай му... рэ тамаржа ябаа Югославий ... нанууды лады сагаа Югос... дань бусааха тухай асуудал ... табиба. Дунайска оронуудые ... шалтада оруулхын түлөө эдэ ... нүүлые бариһан ябадалые хэ... хэ гэгшэ буруу гэжэ югосл[авска] правительство тоолоно.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Харин гүрэнүүдэй хэблэл газетанууд ба радио болбол господин Х. Бейли гэгшын асуудалнуудта нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюунуудта ехэхэн анхарал хандуулна. Эдэ мэдээсэлнүүд хадаа Генеральна Ассамблейн сесси тухай тоосоонуудһаа үлэмжэ ехээр һонирхогдоно.

Советскэ правительствые толгойлогшын хэлэһэн үгэнүүдээр хэдэн миллион хүнүүдэй угаа ехээр һонирхожо байһание газетанууд тэмдэглэнэ. „Мадьяр Немзет" гэжэ будапештскэ газетын парижска корреспондент болбол И. В. Сталинай харюунуудые тунхаглаһан газетануудые парижиин хидай газета худалдагшадай гарһаань буляалдан абаһан тухай бэшэнэ. „Энэ хадаа амгалан тайбан байдалда хэдэн миллион хүнүүдэй эрмэлзэжэ байһание харуулна" гэжэ газетэ бэшэнэ.

Нүхэр Сталинай харюунууд болбол сэрэгэй-политическэ тагнуулшадаар гаргагдаһан „шэнэ дайн" тухай шууяагаар һанаагаа зобоһон хүнүүдэй һанаагынь амаруулна гэжэ комментаторнууд заана.

Генералиссимус Сталинай үгэһэн харюунууд болбол... хүн түрэлтэнэй хүлеэжэ байһан арадуудай хоорондохи амгалан хани барисаада найдажа ба этигэжэ байһанай шэнэ баримта болоно гэжэ „Рободник" гэжэ польско газета бэшэнэ.

Нүхэр Сталинай харюунуудые США-гай бүхы газетанууд тунхаглаба. Тэдэнэй олонхинь хадаа эдэ харюунуудай конструктивна шэнжэтэй байһание тэмдэглэнэ. „Конститьюон" гэжэ газета дайн й бодото аюулай үгы байһанда шэнээр найдажа хэлэһэн тэдэ харюунуудта баяртай байһанаа бэшэнэ. Сталинай харюунууд хадаа „амгалан тайбан байдалые хангахын зорилгоор бүхы болохо юумэнүүдые хэхээр Советскэ Союзай бата шиидэнги байһание харуулна" гэжэ энитэ радиокомментатор Стиль гэгшэ радиогоор хэлэһэн үгэдөө мэдүүлбэ.

***

Нүхэр Сталинай харюунууд хадаа Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн мүнөө Нью-Йоркдо болоожо байгаа сессидэ хабаадагшадай ехэхэн анхаралые хандуулба. Сесси дээрэ генеральна секретариин хэһан тоосоо тушаа үгэ хэлэлгэнүүд ургэлжэлһэн байна. Мүнөөнэй байдалые сэгнэжэ харуулһан нүхэр Сталинай харюунууд болбол Советскэ Союзда найдалгүй, һэжэглэжэ байһан хүнүүдые уудалан алишалба гэгшэ. Нэгэдэмэл нацануудай нэгэдэлые эбдэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдэй сесси дээрэ гарахадань СССР-эй делегаци хадаа эдэ һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэжэ эрид шууд ба саг үргэлжын тэмсэл хэжэ байна.

Уласхоорондын хани барисаанда эсэргүүсэгшэд мүнөө үедэ эб найрамдалые хангаха ба агрессие болюулхын түлөө гол ехэ харюусалгатай байһан түйлай шухала орган болохо Аюулгүйн Соведтэ табан агууехэ державанудай (СССР, США, Англи, Франци, Хитад) нэгэн һаналтай байха заршамда эсэргүүсэн тэмсэжэ байнад.

Агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха заршамые һэлгүүлхэ тухай Куба болон Австралиин түлөөлэгшэдэй оруулһан дурадхал хадаа Нэгэдэмэл нацануудай организациин хүдэлмэридэ бодото дутуу дунда зүйлнүүдээ Ассамблейн анхаралые һамааруулха гэһэн зорилгогой байха юм. Тэрэнэй органууд болохо Аюулгүйн Соведэй, экономическа ба социальна Соведэй ажал ябуулгада хэдэ хэдэн урагшагүйгөөр зүйлнүүдые тэмдэглэжэ болоно. Колонинуудые эзэлжэ байдаг оронуудай ябуулһан политикын эсэстэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставаар хараалагдаһан колониальна ба мэдэл доро байһан территоринуудые харгалзаха Совет мүнөө хүртэр байгуулагдаагүй. Уласхоорондын эб найрамдалда эсэргүүсэгшэд хадаа Нэгэдэмэл нацануудай организациин нэрэ хүндые эбдэхэ ба уласхоорондын бодото эб найрамдалай политикые нэгэнэй дура хүсэлые бусадуудта баадхаха гэһэн политикаар һэлгэхэ зорилготой байна.

Кубагай ба Австралиин дурадхал Ассамблейн олон делегадуудаар буруушаагдаба. „Польша болбол агууехэ державануудые һалгаан таһалха гэһэн ба бэе бэедээ харша дайсан бүлэгүүдые байгуулха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэ" гэжэ Польшын делегат Ржимовский мэдүүлбэ. Норвегиин һанамжаар хадаа, Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставые дахяа хаража үзэхэ саг мүнөө бэшэ гэжэ Норвегиин Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Ланге хэлэбэ.

Мүн—иимэрхүү удхатай үгэ Хитадай делегат Веллингтон Ку, Чилиин делегат Дел Рио гэгшэд хэлэбэ.

Эхинһээ хойшо ехэ эдибхигүйгөөр ябажа байһан Ассамблейн хүдэлмэридэ октябриин 29-дэ нүхэр В. М. Молотовой үгэ хэлэһэнэй һүүлдэ эрид эрьесэ болобо. Советскэ делегациие толгойлогшын табиһан асуудалнууд хадаа тиимэ ехэ гүнзэгы удхашанартай, Нэгэдэмэл нацануудай организациин ба эб найрамдалай хэрэгэй хуби заяанда тиимэ угаа ехэ удхашанартай байһан тула даа гансашье Ассамблейн бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн гол анхаралые хандуулна. Эдэ һуугшад хадаа зэбсэгжүүлгые хороохо тухай ба атомна энергиие сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай нүхэр Молотовой оруулһан дурадхалнуудые нэрьемэ альга ташалгаар үгтэһэн байна. Советскэ делегациин гүнзэгы удхатай дурадхалнууд угаа ехээр һонирхуулна. Хэблэл газетанууд болбол энээн тушаа ехээр бэшэнэ. Гэбэшье, үлүү ехээр хашхаралдадаг хүнүүд ходо тоол адли бии.

Энэ талаар „Нью-Йорк таймс" гэжэ газетын шэнжэлэгшэ Рестон гэгшэдэй һургаалтай ушар тохеолдоһон байха юм. Тэрэ хадаа октябриин 30-да Молотовой үгэ болбол „һанаа зобоохо" үгэ мүн. делегадууд хадаа тэрээндэ „дураа гутаһан" байна гэхэ мэтээр үгэ хэлэбэ.

Зүгөөр бэедээ ехээр найдашаһан журналист болбол ехэхэн аягүй байдалда оробо, ушарынь хадаа тэрэ удэртэнь Ассамблейн сесси дээрэ США-гай делегациие толгойлогшо сенатор Остин гэгшэ үгэ хэлэхэдээ „господин Молотовой дурадхал болбол манай хэлсэхэ зүйлнүүдтэ оруулагдаха ёһотой ба хүсэдөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ ба харагдаха байна" гэжэ мэдүүлбэ. „Энэ асуудалда Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэл болбол зохид таарамжатай байна" гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Остин болбол тэрэшэлэн аюулгүйн Соведтэ нэгэн һаналай журамые һэлгэхэ тухай Австралиин ба Кубагай дурадхалнуудта эсэргүү байһанаа мэдүүлбэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэ дээрэһээ Рестон гэгшын эдэ мунхаг шашалганууудай бэшэгдэлэн саарһан йгаашье тухай үнэтэй бэшэ ба Нэгэдэмэл нацануудай организациин тон шухала ба харюусалгатай хүдэлмэридэ найдалгүй байлгаха гэһэн зорилготой байһаниинь ойлгосотой.

***

Болгариин арадай агууехэ суглаанда болоһон һунгалгануудта болгарска эсэгэ ороной фронт голотомо илалтануудые түйлаба. Һунгалт вуудта һунгагшадай 95 шахуу процент хабаадаба. 4.244 мянган һунгагшадай 3 миллиониинь эсэгэ ороной фронтын түлөө дуугаа үгэбэ. Тэрэ тоодо 2 миллион 265 мянган голосуул коммунистнуудай түлөө үгтэһэн байна.

Оппозиционно партинууд болбол 1.231 мянган голосуулые суглуулба. Тиимэ болохолоороо, оппозиционернууд хадаа орон дотороо хүтэлбэритэхы шахуу һуури эзэлхээ һанашалжа байһаашье, үсөөхэн һууринуудые эзэлбэ. Арадай агууехэ суглаанда 364 мандадуудые (78 процент) эсэгэ ороной фронтын партинууд ба 101 мандат (22 процент) оппозици абаба.

Оппозициин аша туһада са ургэлжэлэе хэгдэжэ байгаа гадаадын хашалта һунгалтануудай дүнгэдэ нүлөөлэлсэһэн байна. „США-гай ба Великобританиин правительствонууд хадаа Болгарска правительствые адли тэгшэ архагүй ба ондоо гүрэнэй харгалзалга доро байһан гүрэн шахуу тоолодог юм" гэжэ нүхэр А. Я. Вышинский үшөө Амгалан тайбанай Конференци дээрэ хэлэһэн байгаа.

Болгарска арад болбол эсэгэ ороной фронтдо ба тэрэ эй вождь болохо коммунистнуудай болгарска хүдэлмэрчэдэй партида этигэжэ байһанаа дахяад гэршэлбэ һунгалтануудай дүнгүүд хадаа оронние демократическа хүгжэлтын замаар саашадаа дабшахые хангана.

Хуули засагые һэлгэн байгуулха, Болгариие бузар муухай хуушанай байдалдань дахяад асарха гэһэн дотоодын ба гадаадын дайсадай найдабаринууд харюу сохил оробо",—гэжэ эсэгэ ороной фронтые байгуулагша Г. М. Димитров һунгарһын һунгалтанууд тухай хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Эсэгэ ороной фронтын илалта хадаа бүхы болгарска арадай ехэхэн илалта гэнэшэ.

В. Володин.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАП[ОВ]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сел[ьского] хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об' явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00728. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10...